

Digitized by the Internet Archive
in 2013

6
LEABHAR AITHGHEARR

A'

CHEASNACHAIDH;

A SHONRUICH

ARD-SHEANADH EAGLAIS NA H-ALBA

GU BHI 'NA SHEÒLADH CEASNACHAIDH.

LE DEARBHADH O NA SCRIBTUIRE,

Air a tharruing

CHUM GAELIC ALBANNAICH.

Air iarrtus na Cuideachd urramaich, a' ta chum
Eòlas Criosduidh a sgaoileadh air feadh Gàel-
tachd agus Eileana na h-Alba.

CLODH-BHUAILTE AN DUN-EIDIN.

MDCCCL.

LEABHAR AITHGHEARR NAN CEIST

LE DEARBHADH O NA SCRIBTUIRIBH.

---

1. Ceist. *CIOD is crìoch àraid do'n duine ?*

Fregradh. 'Si is crìoch àraid do'n duine, Dia a ghlorachadh (1), agus a mhealtuinn gu fìorruidh (2).

(1.) 1. Cor. x. 31. Uime sin co aca dh'itheas no dh'òlas sibh, no ge b'e ni a ni sibh, deanaibh na h-uile nithe chum gloir Dhe.

(2) Salm lxxiii. 25. Co th'agam anns na neamhaibh *ach thusa*, agus an coimeas riut cha'n 'eil neach air thalamh air am bheil mo dheigh-rann 26. Tha m'fheoil agus mo chridhe air fail-neachadh ; ach is e Dia neart mo chridhe agus mo chuibhrionn gu fìorruidh.

2. C. *Ciod an riaghailt a thug Dia dhuinn g'ar seòladh cionnas a dh'fheudas sinn a ghlorachadh agus a mhealtuinn ?*

F. 'Se focal Dé a ta air a chur fios ann an scrìobtuiribh an t-Seann-Tiomnaidh agus an Tiomnaidh Nuaidh (1), an aon riaghailt g'ar seòladh cionnas a dh'fheudas sinn a ghlorachadh agus a mhealtuinn (2).

(1.) Eph. ii. 20. Agus tha sibh air bhur togail suas air bunait nan abstol agus nam faidh, air bhi do Iosa Crìosd fein 'na chloich-thinn na b-oifinn.

2 Tim. iii. 16. Tha an scriobtuir uile air a dheachaidh le Spiorad Dè, agus tha e tarbhach chum teagasg, chum spreige, chum leasachaidh, chum oilein ann am fireantachd.

(2) 1 Eoin. i. 3. An ni a chunnaic agus a chuala sinn, tha sinna' cur an ceill duibhse, chum gu'm bi agaibhse mar an ceudna commonn ruinne; agus gu firinneach tha ar commonne ris an Athair agus r'a Mhac Iosa Crìosd.

3 C. *Ciod a tha na scriobtuire gu h-araid a' teagasg?*

F. Tha na scriobtuire gu h-araid a' teagasg gach ni is coir do'n duine chreidsin nu thiomchioll Dè, agus an dleasdanas a tha Dia ag iarraidh air an duine. (1.)

(1) 2 Tim. i. 13. Cum gu daingean samh- adh firinneach nam briathar fallain, a chuala tu samsa, ann an creidimh agus ann an gradh a ta ann an Iosa Crìosd.

4. C. *Ciod e Dia?*

F. Is Spiorad Dia (1), a ta neo-chrìoch- iach (2), bith bhuan (3), agus neo-chaoch- uidheach (4), 'na bhith (5), 'na ghliocas (6), 'na chumhachd (7), 'na naomhachd (8), na cheartas 'na mhaithneas agus na hirinn (9).

(1) Eoin iv. 24. Is Spiorad Dia, agus is

èigin d'a luchd aoraidh, aoradh a dheanamh dha an Spiorad agus am firinn.

(2) Job. xi. 7. An urrainn thusa le rannsa-chadh Dia fhaghail a mach? an urrainn thu an t-uile chumhachdach fhaghail a mach gu h-iomlan?

(3) Salm. xc. 2. O bhith-bhuantachd gu bith-bhuantachd is tusa Dia.

(4) Seum. i. 17. Athair na foillse maille ris nach 'eil atharrachadh, no sgàile tionndaidh.

(5) Ecfod. iii. 14. Agus thubhairt Dia re Maois, IS MI AN TI A'S MI: Agus thubhairt e, Mar fo their thu re cloinn Ifracil, Chui IS MI mise d'ar n-ionnsuidh.

(6) Salm cxlvii. 5. Is n'òr ar Tighearn, agus is mòr a chumhachd, tha a thuigse gun tomhas.

(7) Taibean. iv. 8. Naomha, naomha, naomha an Tighearn Dia uile chumhachdach, a bha, agus a ta, agus a bhithers.

(8) Taibean. xv. 4. Co air nach biodh eagròmhad O Thighearn, agus nach d'thugadh glòir do t'ainm? oir is tusa mhàin a ta naomha.

(9) Ecfod. xxxiv. 6. AN TIGHEARN. AN TIGHEARNA DIA, iochdmhor agus gràmhor fad fhulangach agus pailt' annan caoinne agus 'am firinn: rann 7, A' gleidheadh trocaid do mhiltibh, a' mathadh aingidheachd agus eusanta, agus peacaidh, agus nach facr air a doigh an ciontach.

5 C. Am bheil tuilleadh Deè ann aon aon?

F. Cha 'n 'eil ann ach aon a mhain (1,

n Dia beo agus fìor (2).

(1) Deut. vi. 4. Eisd O Israeil, an Tighearn r Dia-ne is aon Tighearn e.

(2) Jerem. x. 10. Ach Jehobhah, is efan an Dia fìor, an Dia beo, agus an rìgh bith-bhuan.

6 C. *Cia lion pearsa a tha san Diadhachd?*

F. Tha trì pearsaidh san Diadhachd, an Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh (1); agus an triuir so is aon Dia iad, ionn ann an nàtur, coimeas ann an cumhachd ann an glòir (2).

(1) Mat. xxviii. 19. Uime sin imichibhse, agus deanabh deisciobuil do gach uile chinneach, gam baisteadh ann an ainm an Athar, agus a Ihic, agus an Spioraid Naoimh.

(2) Eoin. v. 7. Oir tha triuir a tha deanamh anuis air neamh, an t-Athair, am Fòcal, agus an piorad Naomh, agus an triuir sin is aon iad.

7 C. *Ciod iad orduighean Dé?*

F. 'S iad orduighean Dé, a' rùn sìorruidh o rèir comhairle a thoile, leis an d'orduich roimh làimh, chum a ghloire fein, gach i a thig gu crìch (1).

(1) Eph. i. 11. Air dhuinn bhì air ar roimh-dachadh a rèir rùn an tì a ta 'g oibreachadh nan lile nithe reir comhairle a thoile fein; rann. 12. annas gu 'm bitheamaidne, chum cliù a ghloir-

8 C. *Cionnas a tha Dia a' cur orduighean n gnìomh?*

F. Tha Dia a' cur orduighean an gnìomh ann an oibribh a chruthachaidh agus an fhreasdail (1.)

(1) Taisbean. iv. 11. Chruthaich thu na h-uile nithe, agus airson do thoile-fa tha iad, agus chruthaichheadh iad.

Dan. iv. 35. Nì e san mar is aill leis ann am feachd neimh, is am measg luchd-àiteachaidh na talmhainn.

9 C. *Ciod i obair a' chruthachaidh?*

F. 'Si obair a' chruthachaidh, Dia a dhean amh nan uile nithe do neo-ni (1), le foca a chumhachd (2), ann an sea laithibh, agus gach uile ni ro-mhaith (3).

(1) Gen. i. 1. 'San toiseach chruthaich Dia na neamhan agus an talamh.

(2) Eabh. xi. 3. Tre chreidimh tha sinn a' tuigsinn gu'n do chruthaichheadh na saoghail tr' fhocal De, air chor as nach d'rinneadh na nith a chithear do nithibh a bha r'am faicinn:

(3) Gen. i. 31. Agus chunnaic Dia gach ni rinn e, agus feuch, bha e ro-mhath. Agus l' iad am feasgar agus a' mhadainn an seathadh l'

10 C. *Cionnas a chruthaich Dia an duine?*

F. Chruthaich Dia an duine fear agus bean, a reir a choslais fein (1), ann an eòla fireantachd, agus naomhachd (2), le uachd ranaid ofcionn nan creutairean (3).

(1) Gen. i. 27. Agus chruthaich Dia an duine 'na dhealbh fein, ann an dealbh Di

chruthaich fe è; fìonnach agus bainionach chruthaich e iad.

(2) Col. iii. 10. Agus gu 'n do chuir sibh umaibh an duine nuadh, a tha air ath-nuadhachadh ann an eòlas, a reir iomhaigh an ti a chruthaich e.

Eph. iv. 24. Agus gu 'n cuir sibh umaibh an nuadh dhuine, a tha air a chruthachadh a reir Dhe am fireantachd agus am fìor naomhachd.

(3) Gen. i. 28. Agus bheannaich Dia iad, agus thubhairt Dia riu, Siolaichibh, agus fàsaibh lionmhor, agus lionaibh an talamh, agus ceannsaichibh e; agus biodh uachdranachd agaibh oscionn èisg na mara, agus oscionn èunlaith nan spèur, agus oscionn gach nì beò a ghluaiseas air an talamh.

11 C. *Ciod iad oibre freasdaile Dè?*

F. 'Siad oibre freasdaile Dè e bhì coimhead agus a' riaghladh a chreutairean uile le'n uile ghnìomharaibh (1), gu ro-naomh (2), ro-ghlic (3), agus ro-chumhachdach (4).

(1) Salm cxlv. 18. Tha'n Tighearna ceart 'na uile fhligibh, agus naomha'na uile ghnìomharaibh.

(2) Isa. xxviii. 29. Tha so fòs a' teachd o Jehobhah Dia nan sluagh, tha efan 'ga nochdadh fèin iongantach ann an comhairle, oirdheirc ann an gnìomh.

(3) Eabh. i. 3. A' cumail suas nan uile nithe e focal a chumhachd.

(4) Salm ciii. 19. Tha a rioghachd a' riaghladh
ofcionn nan uile.

(5) Mat. x. 29. Nach 'eil dà ghealbhonn air
an reiceadh air fheoirling ? agus cha tuit a' h-aon
diubh air an talamh as eugmhais *freasdail* bhur-
n-Atharfa.

12 C. *Ciod an gnìomh àraid freasdail a rinn
Dia a thaobh an duine san staid anns an do
chruthaich e ?*

F. 'Nuair a chruthaich Dia an duine, rinn
e co cheangal beatha ris, ag iarraidh ùmh-
lachd iomlan air mar chumha(1), agus a' toir-
measg dhà itheadh do chraoibh eòlais maith
is uile, fuidh phein a' bhàis (2).

(1) Gal. iii. 12. Agus cha 'n 'eil an lagh o
chreidimh, ach, an duine a ni iad gheibh e beatha
annta.

(2) Gen. ii. 17. Ach do chraoibh an eòlais
mhaith agus uile, cha 'n ith thu dh'i fin; oir
anns an la dh'itheas tu dhith gu cinnteach bafaich-
idh tu.

13 C. *An d'fhan ar cèud sinnseara 'san
staid anns an do chruthaich iad ?*

F. Air bhi d'ar cèud sinnsearaibh air am
fàgail gu saorsa an toile fein, thuit iad o'n
staid anns an do chruthaich iad, le
peacachadh an aghaidh Dhè (1).

(1) Searm. vii. 29. Rinn Dia an duine dìreach,
ach dh' iarr iad fèin iomadh innleachd a mach.

14 C. *Ciod e peacadh ?*

F. 'Se peacadh briseadh lagha Dhe (1).

(1) 1 Eoin iii. 4. Ge b'e neach a ni peacadh, cha e mar an ceudna a' briseadh an lagha; oir is e am peacadh briseadh an lagha.

15 C. *Ciod am peacadh leis an do thuit ar ceud sinnseara o'n staid anns an do chruthaich iad?*

F. B'e 'm peacadh leis an do thuit ar ceud sinnseara o'n staid anns an do chruthaich iad, gu d' ith iad am meas toirmisgte (1).

(1) Gen. iii. 6. Agus cl'unnaic a' bhean gu 'n robh a' chraobh math a chum bìdh, agus gu 'n robh i taitneach do 'n t fuit, agus 'na craobh r'a miannachadh a dheanamh *neach* gl'ic; agus ghabh i d'a meas agus dh'ith i, agus thug i mar an ceudna d'a fear maille r'a, agus dh'ith e. *rann 7.* Agus dh' fhosgladh an sìle le cheile, agus dh' aithnich iad gu 'n robh iad lomnochd. *rann 8.* Agus dh' fholaich Adhamh agus a bhean iad fèin o ghnù's an Tighearna Dè am measg chraobh a' ghàraidh.

16 C. *An do thuit an cinneadh-daonna gu lèir ann an cèud pheacadh Adhamh?*

F. Air bhi do 'n cho-cheangal air a dheanamh ri Adhamh, cha b' ann a mhain air a shon fèin, ach air son a fhliochd (1), uime sin, an cinneadh-daonna gu lèir, a thàinig uaith le ginealacha gnàthaichte, pheacaich iad ann, agus thuit iad leis, anns a' chèud chionta (1).

(1) Gen. i. 28. Agus bheannuich Dia iad agus thubhairt Dia riu, Siolaichibh, agus fasaibh lionmhor, agus lionaibh an talamh.

Gen. ii. 16. Agus dh'aithn' an Tighearna Dia do 'n duine, ag radh, do gach uile chraoibh 'sa ghàradh feudaidh tu itheadh gu saor. *ran 17.* Ach do chraoibh an eolais mhaith agus uile, cha 'n ith thu dh' i sin; oir anns an là dh'itheas tu dhith, gu cinnteach bàsaichidh tu.

(2) Rom. v. 18. Trid aon chionta thainig breitheanas air na h-uile dhaoineibh chum ditidh.

17 C. *Ciod an staid gus an d'thug an leagadh an cinneadh-daonna?*

F. Thug an leagadh an cinneadh-daonna gu staid peacaidh agus truaighe (1).

(1) Rom. v. 12. Mar thainig peacadh a steach do 'n t-faoghal tre aon duine, agus bàs tre'n pheacadh; mar sin mar an ceudna thainig bàs air na h-uile dhaoineibh, do bhrìgh gu 'n do pheacaich iad uile.

18 C. *Ciod e peacadh na staid sin anns an do thuit an duine?*

F. 'Se peacadh na staid sin anns an do thuit an an duine, a bhi fuidh chionta ceud pheacaidh Adhaimh (1), fuidh easbhuidh na ceud fhìreantachd (2), agus fuidh thruailleachd a nàtuir gu h-iomlan, ri'n goirear peacadh gin (3), maille ris gach peacadh gnìomh a ta fruthadh uaith fo (4).

(1) Rom. v. 19. Trid eas-umhlachd aon duine rinneadh moran 'nam peacachaibh.

(2) Rom. iii. 10. Cha 'n 'eil ionracan ann, ha 'n 'eil fiu a h-aon.

(3) Eph. ii. 1. *Bheothaich* e sibhse a bha marbh ann an eu-ceartaibh agus ann am peacaibh.

Salm li. 5. Feuch, ann an eu ceart dhealbhadh mi, agus ann am peacadh ghabh mo mhathair mi 'na broinn.

(4) Mat. xv. 19. Oir is ann as a' chridhe thig croch smuainte, mortadh adhaltrannas striopachas, gaduigheachd, fianuis bhreige, toibheum. *rann 20.* Is iad so na nithe a fhalaicheas an duine.

19 C. *Ciod i truaighe na staid sin anns an lo thuit an duine?*

E. Trid an leagaidh, chaill an cinneadh-laonna gu leir co-chomunn ri Dia (1), tha ad fuidh fheirg agus mhallachadh Dhè (2), agus mar sin buailteach do gach uile hruaighe fa' bheatha so, do 'n bhàs fein, is lo phiantaibh ifrinn gu fìorruidh (3).

(1) Gen. iii. 8. Dh' fholaich Adhamh agus bhean iad fèin o ghnuis an Tighearna Dè am neafg chraobh a gharaidh. *rann. 24.* Agus dh' hogair e mach an duine.

(2) Eph. ii. 3. Agus bha sinn a thaobh na' uir nar cloinn feirge, eadhon mar chach.

Gal. iii. 10. Is malluichte gach neach nach uanaich anns na h-uile nithibh a ta scrìobhta ann n leabhar an lagha chum an deanamh.

(3) Rom. iv. 23. Is e tuaraidal a' pheacaidh m bàs.

Mat. xxv. 41 An fin a deir e riufan air an laimh chli, Imichibh uam, a shluagh malluichte, dh' ionnsuidh an teine shiorruidh, a dh' ul-luicheadh do 'n diabol agus d'a ainglibh.

20 C *An d'fhàg Dia an cinneadh-daonna uile gu bhi cailte ann an staid peacaidh agus truaighe?*

F. Air do Dhia, o fhìor ghean-maith fein, cuid a thaghadh roimh thoiseach an t-saoghail chum na beatha mairtheannaich (1), rinne e co-cheangal, gràis riu gu 'n faoradh o staid peacaidh agus truaighe, agus an toir gu staid slàinte trid Fir-saoraidh (2).

(1) Eph. i. 4. A rèir mar a thagh e sinn annsan, mun do leagadh bunaite an domhain.

(2) Rom. iii. 21. Ach a nis tha fireantachd Dhè air a foillseachadh as èugmhais an lagha a' faotain fianuis o'n lagh agus o na faidhibh rann 22. Eadhon fireantachd Dhè tre chreidim Iosa Crìosd, do na h-uile, agus air na h-uile chreideas.

21 C. *Co e Fear-saoraidh dhaoine taghta Dhe?*

F. 'Se is aon Fhear-saoraidh do dhaoine taghta Dhè, an Tighearn Iosa Crìosd (1) neach, air bhi dha 'na mhac sìorruidh do Dhia, a rinneadh 'na dhuine (2), agus mar sin a bha, agus a ta 'na Dhia is 'na dhuine, an an dà nàdur eadar dhealuichte, agus ann a aon phearfa (3), gu sìorruidh (4).

(1) 1 Tim. ii. 5. Oir is aon Dia a ta ann, agus aon eadar-mheadhonair eadar Dia agus daoine, an duine Iosa Crìosd.

(2) Eoin i. 14. Agus rinneadh am focal 'na fheòil, agus ghabh e còmhnuidh 'nar measghe.

(3) Rom. ix. 5. D'am buin na h-aithriche, agus o 'm bheil Crìosd a thaobh na feòla, a ta 'na Dhia os ceann nan uile, beannuichte gu fìorruidh.

Eabh vii. 24. Ach an duine fo, do bhrìgh gu nair e gu fìorruidh, tha sagartachd neo-chaochuidheach aige.

22 C. *Air bhi do Chrìosd 'na Mhac do Dhia, cionnas a rinneadh e 'na dhuine?*

F. Rinneadh Crìosd Mac Dhè, 'na dhuine, le corp fìor (1) agus anam rèusonta ghabhail da fèin (2), air dha bhi, le cumhachd an Spioraid Naoimh, air a ghabhail am broinn na h-òighe Muire, is air bhreith leatha (3), ach saor o pheacadh (4).

(1) Eabh. ii. 14. Uime sin, mheud gu bheil uig a' chloinn comhroinn do fheòil agus do fhuil, ghabh e sin mar an ceudna roinn diubh sin.

(2) Mat. xxvi. 38. An sin a deir e riu, a ta n-anam ro bhrònach, eadhon gu bàs.

(3) Lucas. i. 31. Feuch, gahhaidh tu A' d' chroinn, agus beiridh tu Mac, agus bheir thu Iosa nar ainm air. *rann* 35. Thig an Spiorad Naomh ort, agus cuiridh cumhachd an Tì a's airde sgail ort.

(4) Eabh, vii. 26. Oir bha shamhuil sin do ùrd-sagart iomchuidh dhuinne, a bha naomha, neo lochdach, neo-thruaillidh, air a dhealachadh o pheacachaibh.

23 C. *Ciod na drèuchdan a tha Crìosd a' cur an gnìomh mar ar Fear-saoraidh?*

F. Tha Crìosd mar ar Fear-saoraidh, a' cur an gnìomh drèuchdan Fàidh (1), Saggairt (2), agus Rìgh (3), araon ann an staid irioslachaidh agus ardachaidh.

(1) Gnìomh iii. 22. Gu fìrinneach a dubhairt Maois ris na h-aithrichibh, Togaidh an Tighearn bhur Dia suas faidh dhuibh d'ar braithribh, mar mise; ris-fan èisdidh sibh anns na h-uile nithibh a labhras e ribh.

(2) Eabh v. 6. Is sagart thu, gu fìorruidh, a réir orduigh Mhelchisedeic.

(3) Salm ii. 6. Gidheadh dh'ung mise mo Rìgh air Sion, mo fhliabh naomha-sa.

24 C. *Cionnas a tha Crìosd a' cur dreuchd Faidh an gnìomh?*

F. Tha Crìosd a' cur dreuchd Fàidh an gnìomh, le toil De chum ar slàinte fhoill-seachadh dhuinn, (1), le fhocal (2) agus le Spiorad (3).

(1) Eoin i. 18. Cha 'n fhaca neach air bith Dia riamh; an t-aonghin Mic, a ta ann an uchd an Athar, is efan a dh' fhoillsich e.

(2) Eoin xx. 31. Tha iad fo scrìobhta, chum gu 'n creideadh sibh gur e Iosa an Crìosd Mac Dhè, agus ag creidsinn duibh, gu 'm biodh agaibh beatha trìd ainmsan.

(3) Eoin xiv. 26. An Comhfhurtair, an Spiorad Naomh, a chuireas an t-Athair uaith a' m' ainm-

è, teagaisgidh e san dhuibh na h-uile nithe a labhair mise ribh.

25 C. *Gionnas a tha Crìosd a' cur dreuchd Sagairt an gnìomh?*

F. Tha Crìosd a' cur dreuchd Sagairt an gnìomh le e féin a thoirt suas aon uair nar ìobairt, chum ceartas Dé a dhìoladh (1), agus sinne a dheanamh réidh ri Dia, (2), agus le gnàth-eadarghuidhe a dheanamh air ar son (3).

(1) Eabh ix. 28. Thugadh Crìosd suas aon uair a thoirt air falbh peacaidh mhòrain.

(2) Eabh ii. 17. B' fheumail da anns na h-uile nithibh bhi air a dheanamh cosmhail r'a bhraith-ribh; chum gu 'm biodh e 'na ard-shagairt trocaireach agus dìleas ann an nithibh a thaobh Dhe, chum reite dheanamh air son pheacanna an sluaigh.

(3) Eabh. vii. 25. Tha e mar an ceudna comasach air an droing a thig a dh' ionnsuidh Dhe tridsan a shlanuchadh gu h-ìomlan, do bhrìgh gu bheil e beo gu sìorruidh gu eadar-ghuidhe dheanamh air an son.

26 C. *Gionnas a tha Crìosd a' cur dreuchd Rìgh an gnìomh?*

F. 'Tha Crìosd a' cur dreuchd Rìgh an gnìomh le sinne chur fuaidh cheannsal da féin (1), le'r riaghladh agus ar dìonadh (2), agus le cosg a chur, is buaidh a thoirt, air na h-uile a ta 'nan naimhdibh dhasan agus dhuinne (3).

(1) Salm cx. 3. *Bithidh* do shluagh ro thoil-each ann an latha do chumbachd.

(2) Isa. xxxiii. 22. Is e Jehobhah ar breith-eamh; is e Jehobhah ar fear-reachd, is e Jehobhah ar rìgh; nì e ar tearnadh.

(3) 1 Cor. xv. 25. Oir is eigin gu 'n rìoghich e, gus an cuir e a naimhdean uile fa chosaibh.

27 C. *Cionnas a bha Crìosd air irioslachadh?*

F. Bha Crìosd air irioslachadh le bhì air a bhreith, agus sin ann an staid ìosail (1), air a dheanamh fuidh 'n lagh (2), dol fuidh thruaighibh na beatha fo (3), fuidh fheirg Dhé (4), agus fuidh bhàs malluichte a' chroinn-cheusaidh (5), le bhì air adhlacadh, agus le fuireach fuidh chumbachd a' bhàis rè feal (6).

(1) Lucas ii. 7. Agus rug i a ceud ghin mic, agus phaisg i e am brat-speilidh, agus chuir i 'na luidhe am prasaich e.

(2) Gal. iv. 4. Chuir Dia a Mhac fein uaith a ghineadh, o mhnaoi, a rinneadh fuidh 'n lagh.

(3) Isa. liii. 3. Air a dhi-measadh agus gun bhì air a mheas ann an aireamh dhaoine; 'na dhuine doil-ghiosach, is cleachdta ri bron.

(4) Mat. xxvii. 46. Agus mu thimchioll na naothadh uaire dh' eigh Iosa le guth ard, ag radh, Eli, Eli, lama sabachtani? 'se sin r'a radh, Mo Dhia, mo Dhia, c' arson a threig thu mi?

(5) Philip ii. 8. Dh' irioslaich se e-fein, agus bha e umhal gu bas, eachdon bas a' chroinn-cheusaidh.

(6) Mat. xii. 40. Mar a bha Ionas am broinn na muice-mara, tri laithean agus tri oidhchean; is ann mar sin a bhitheas Mac an duine ann an cridhe na talmhainn tri laithean agus tri oidhchean.

28 C. *Cionnas a ta Crìosd air ardachadh?*

F. A ta Crìosd air ardachadh le aiseirigh o na marbhaibh air an treas là (1), le dhol suas air nèamh, le fuidhe air deas-làimh Dhé an Athar (2), agus le teachd a thoirt breith air an t-saoghal air an là dheireannach (3).

(1) 1. Cor. xv. 4. Agus gu'n d'adhlaiceadh e, agus gu'n d'èirich e ris air an treas là a rèir nan sriobtuir.

(2) Marc. xvi. 19. Mar sin an dèigh d'on Tighearna labhairt riu, ghabhadh suas gu neamh e, agus shuidh e air deas làimh Dhé.

(3) Gnìomhara xvii. 31. Shuidhich e là anns an toir e breith-air an t-saoghal am fireantachd tre'n duine sin a dh-orduich e; agus air fo thug e dearbhadh do na h-uile dhaoineibh, le efan a thogail suas o na marbh aibh.

29 C. *Cionnas a tha sinn air ar deanamh 'nar luchd co-pairt do 'n t-saorsa a choisinn Crìosd?*

F. Tha sinn air ar deanamh 'nar luchd co'-pairt do 'n t-saorsa a choisinn Crìosd, le bhith air a cur ruinn gu h-éifeachdach (1) le a Spiorad Naomh-fan (2).

(1) Eoin. i. 12. A mheud 's a ghabh ris' thug e dhoibh cumhachd a bhi nan cloinn do Dhia.

(2) Titus iii. 5. Cha'n ann o oibribh fireantachd, a rinn sinne, ach a rèir a throcair fhaor e finn tre ionnlad na h-ath-ghineamhuin, agus ath-nuadhachadh an Spioraid naoimh. rann 6. A dhoirt e oirne gu faibhir trid Iosa Crìosd ar flanuighir.

30 C. *Cionnas a tha 'n Spiorad a' cur ruinne na saorsa a choisinn Crìosd?*

F. Tha 'n Spiorad 'a cur ruinne na saorsa a choisinn Crìosd, le creidimh oibreachadh annainn (1), agus ar dlù cheangal le sin ri Crìosd 'nar gairm èifeachdaich (2).

(1) Eph. ii. 8. Is ann le gràs a ta sibh air bhur flanuchadh, tre chreidimh, agus chā'n ann uaibh fein, is e tiodhlacadh Dhe e.

(2) Eph. iii. 17. Ionnas gu'n gabh Crìosd còmhnuidh ann bhur cridhe tre chreidimh.

1. Cor. i. 9. Tha Dia firinneach, leis an do ghairmeadh sibh chum comh-chomuinn a mhic Iosa Crìosd ar Tighearna.

31 C. *Ciod i a ghairm èifeachdach?*

F. 'Si a' ghairm èifeachdach obair Spioraid Dé (1), leis am bheil e 'gar toirt gu mothachadh d'ar cionta agus d'ar truaighe (2), a' foillseachadh ar n-inntinn le eòlas Chrìosd (3), ag ath-nuadhachadh ar toile (4), agus mar sin gar deanamh deònach

agus comasach air Iosa Crìosd a dhlù-
ghabhail d'ar n-ionnsuidh, mar a tha e
air a thairgfeadh dhuinn gu faor anns an
t-soisgeul (5).

(1) 2. Tim. i. 9. A shaor sinne, agus a ghairm
sinn le gairm naomha.

(2) Gnìomhara. ii. 37. A nis an uair a chual
iad so, bha iad air am bioradh 'nan cridhe, agus a
dubhairt iad re Peadar, agus ris a' chuid eile do
na h-abstolaibh, Fheara agus a bhraithre, ciod a
ni sinn.

(3) Gnìomhara xxvi. 18. A dh'fhosglaidh an
sùl; chum gu tionndadh iad o dhorchadas gu
solus, agus o chumhachd Shatain gu Dia.

(4) Efeciel xxxvi. 26. Buinidh mi air falbh
an cridhe cluchaidh as bhur feòil, is bheir mi dhuibh
chridhe feola.

(5) Eoin. vi. 44. Cha'n urradh neach air
bith teachd a m' ionnsuidhse, mur tarruing an
t-Athair a chuir uaith mise e: *rann* 45. Gach
neach a chuala, agus a dh'fhoghlaim o'n Athair
thig e m'ionnsuidhse

32 C. *Ciod na fochairean a tha iadsan a
ta air an gairm gu h-éifeachdach a faghail
anns a bheatha so?*

F. Tha iadsan a ta air an gairm gu
h-eifeachdach a' faghail anns a' bheatha so
fireanachaidh (1), uchd mhacachd (2), na-
omhachaidh, agus gach aon fochair a ta fa
bheatha so 'nan cuideachd sin, no a fruth-
adh uatha (3).

(1) Rom. viii. 30. Agus an dream a roimh-or-duich e, ghairm e iad mar an ceudna; agus an dream a ghairm e dh'fhireanaich e mar an ceudna; agus an dream a dh'fhireanaich e, ghlòraich e mar an ceudna.

(2) Eph. i. 5. A roimh-or-duich sinne chum uchd-mhacachd na cloinne tre Iosa Crìosd dha fein.

(3) 1 Cor. i. 30. Ach uaithefan a ta sibhse ann an Iosa Crìosd, neach a rinneadh dhuinne le Dia 'na ghliocas, 'na fhireantachd, 'na naomhachd agus 'na shaorsa.

33 C. *Ciod e fireanachadh?*

F. Is e fireanachadh gnìomh saor ghean-maith Dhè, leis am bheil e a' maitheadh dhuinn ar n-uile pheacaidh (1), agus a' gabhail ruinn mar fhireanaibh 'na fhianais (2), agus sin a mhàin air sgàth fireantachd Chrìosd, air a meas dhuinn (3), is air a ghabhail thugainn le creidimh a mhàin (4.)

(1) Eph. i. 7. Anns am bheil againne saorsa tre fhuillean, maitheanas nam peacadh, reir faibhreis a ghràis.

(2) 2 Cor. v. 21. Oir rinn se efan da nach b'aithne peacadh, 'na iobairt-pheacaidh air ar foinne; chum gu bitheamaid air ar deanamh 'nar fireantachd Dhè annsan.

(3) Rom. v. 19. Oir mar trìd eas-umhlachd aon duine a rinneadh mòran 'nam peacachaibh, is anhuil sin trìd ùmhlachd aon duine a nithear moran 'nam fireanaibh.

(4) Gal. ii. 16. Air dhuinn fios a bhi againn ach'eil duine air fhireanachadh o oibrioh an lagha, ch tre chreidimh Iosa Crìosd chreid sinn e fein ann an Iosa Crìosd; chum gu'm bitheamaid air ar fìr-anachadh o chreidimh Chriosd.

34 C. *Ciod i uchd-mhacachd?*

F. 'Si uchd-mhacachd gnìomh faor hean-maith Dhé (1), leis am bheil sinn air r gabhail ann an àireamh, agus a' faghail còir air gach dlighe a bhuineas do hloinn Dhé (2).

(1) 1 Eoin. iii. 1. Feuchailbh, ciod a' ghnè ràidh a thug an t-Athair dhuinne, gu'n goirteadh lann Dè dhinn.

(2) Eoin. i. 12. A mheud 'sa ghabh ris, thug dhoibh cumhachd a bhi 'nan cloinn do Dhia, adhon dhoibhsan a ta creidsin 'na ainm.

Rom. viii. 17. Agus ma's clann, is oighreachan, ighreachan ar Dia, agus comh-oighreachan maille e Crìosd.

35 C. *Ciod e naomhachadh?*

F. 'Se naomhachadh obair faor-ghràis Dè, (1) leis am bheil sinn air ar n-ath-quadhachadh san duine gu h-iomlan, a èir coslais Dè (2), agus air ar deanamh omafach ni's mò agus ni's mò gu bàs-chadh do pheacadh, is teachd beo do hireantachd (3).

(1) 1 Tessal. ii. 13. Thagh Dia sibh o thùs chum lainte, tre naomhachadh an Spioraid.

(2) Ephes. iv. 24. Agus gu'n cuir sibh umaibh

an nuadh dhuine, a tha air a chruthachadh a rèir Dhè am fireantachd agus am fìor naomhachd.

(3) Rom. viii. 1. Air an aobhar sin cha'n 'eil a nis dìteadh sam bith do'n dream sin a tha ann an Iosa Crìosd, a tha gluasad ni h-ann a rèir na feòla ach a rèir an spioraid.

36 C. *Ciod na fochairean a ta fa' bheatha so a' teachd an cuideachd no a' sruthadh o fhìreanachadh, uchd-mhacachd agus naomhachadh?*

F. 'Siad na fochairean a ta fa' bheatha so a' teachd an cuideachd no a' sruthadh o fhìreanachadh, uchd-mhacachd agus naomhachadh, dearbh-bheachd air gràdh Dhé, sìth coguis, aoibhneas anns an Spiorad Naomh (1), fàs ann an gràs (2), agus buanachadh ann gu ruig a' chrìoch (3).

(1) Rom. v. i. Uime sin air dhuinne bhi air ar fìreanachadh tre chreidimh, tha sìth againn-re Dia, trid an Tighearn Iosa Crìosd. *rann* 2. Tre 'm bheil againn mar an ceudra flighe tre chreidimh, chum a ghrais so anns am bheil sinn 'nar seasamh, agus a ta sinn a' deanamh gairdeachais an dochas gloir Dhe. *rann* 5. Agus cha naraich an dochas, do bhrìgh gu bheil gràdh Dhe air a dhortadh a mach ann ar cridheachaibh tre 'n Spiorad naomh a thugadh dhuinne.

(2) Gnath-fhocail iv. 18. Tha flighe nam fìrean mar an solus dealrach, a dhealraicheas ni's mo agus ni's mo gu ruig an latha iomlan.

(3) 1 Eoin v. 13. Na nithe so sgrìobh mi d'ar-n-ionnsuidh a tha creidsinn ann ann an ainm Mic

Dhe ; chum gu'm bi fios agaibh gu bheil a bheatha mhairreannach agaibh.

37 C. *Ciod na sochairean a ta creidmheach a' faghail o Chrìosd ri h-am am bais ?*

F. Tha anama nan creidmheach ri h-am am bàis air an deanamh iomlan ann an naomhachd (1), is air ball a' dol gu glòir (2) ; agus a ta an cuirp, air dhoibh bhi sìor-cheangailte ri Crìosd (3), a' gabhail fois 'nan uaighibh (4), gu ruig an aiseirigh (5).

(1) Eabh xii. 23. Agus gu Spioradaibh nam òrain air an deanamh foirfe.

(2) Phil. i. 23. Air dhomh bhi togarrach air ubhal, agus bhi maille re Crìosd.

(3) 1 Tefal. iv. 14. An droing a choidil ann an Iosa, bheir Dia maille ris.

(4) Isaiah lvii. 2. Siubhlaidh e ann an sìth, abhaidh e fois 'na leabuidh, eadhon an duine òirfe, efan a ta 'gimeachd anns an t-slighe hìreich.

(5) Job xix. 26. Agus an deigh dhoibh fo mo hroicionn a chnamh, gidheadh ann am fheoil u 'm faic mi Dia.

38 C. *Ciod na sochairean a ta creidmheach a' faghail o Chrìosd anns an aiseirigh ?*

F. 'San aiseirigh, bithidh na creidmheach air dhoibh bhi air an togail suas ann an glòir (1), air an aideachadh gu folaiseach, is air an saoradh air la a' bhreith-

eanais(2), agus air an deanamh uile-bhean naichte ann an Dia a làn mhealtuinn (3) gu sìorruidh (4).

(1) 1 Cor. xv. 43, Cuirear e ann an eas-urram togar ann an gloir e.

(2) Mat. x. 32. Ge b'e dh' aidicheas mise an fianuis dhaoine aidichidh mise esan mar an ceudna; am fianuis m' Athar a ta air nèamh.

(3) 1 Eoin iii. 2. 'Nuair a dh' fhoillfichea esan, bithidh sinn cosmhuil ris; cir chi sinn e mar a ta e.

(4) 1 Tefal. iv. 17, Agus mar sin bithidh sinn gu sìorruidh maille ris an 'Tighearn.

39 C. *Ciod e' n dleasdanas a tha Dia ag iarraidh air an duine?*

F. 'Se 'n dleasdanas a tha Dia ag iarraidh air an duine, ùmhlachd d' a thoil a ta foillfichte (1).

(1) Micah vi. 8. Dh'fheuch e dhuit O dhuine ciod a tha maith, agus ciod a tha Jehobha 'g iarraidh ort, ach ceartas a dheanamh, tròcair a ghradhachadh, agus gluasad gu h-iriosal maill ri d' Dhia.

40 C. *Ciod an riaghailt ùmhlachd a thug Dia air tùs do 'n duine?*

F. B'i an riaghailt ùmhlachd a thug Dia air tùs do'n duine, lagh nam modh anna (1).

(1) Rom. ii. 14. Oir an uair a ta na Cinich aig nach 'eil lagh, a thaobh naduir, a' deanamh nan nithe a ta san lagh, air dhoibhsan

ohi gun lagh tha iad 'nan lagh dhoibh fein.
 rann 15. Muintir a ta nochdadh obair an lagha
 griobhta 'nan cridheachaibh.

41 C. *C' àit am bbeil lagh nam modh-
 anna air a chur sìos gu h-aithghear ?*

F. Tha lagh nam modhanna air a chur
 sìos gu h-aithghearr anas na deich àith-
 eantaibh (1).

(1) Deuteronomi x. 4. Agus sgrìobh e air na
 làir a reir a cheud sgrìobhaidh na deich aithean-
 an.

Mata xix. 17. Ma's àill leat dol a steach chum
 na beatha, coimhid na h-aitheanta.

42 C. *Ciod is fuim do na deich àithean-
 aibh ?*

F. 'Si is fuim do na deich àithean-
 aibh, *An Tighearn ar Dia a ghradh-
 achadh le'r n-uile chridhe, le'r n-uile anam,
 le'r n-uile neart, agus le'r n-uile inntinn ;
 agus ar coimhearsnach a ghràdhachadh
 mar sinn féin* (1).

(1) Mat. xxii. 37. Gràdhuichidh tu an
 Tighearn do Dhia le d'uile chridhe, agus
 le d' uile anam, agus le d'uil' inntinn : rann
 8. Si fo a' cheud aithne agus an àithne
 mhòr. r. 39. Agus is cosmhuil an dara rithe
 10, Gràdhuichidh tu do choimhearsnach mar thu
 fein. r. 40. Air an dà àithne fo tha'n lagh uile,
 agus na fàidhean an crochadh.

43 C. *Ciod e roimh-radh nan deich ài-
 theantan ?*

C

F. Tha roimh-ràdh nan deich àitheantan air a chur sìos anns na briathraibh fo, “ *Is mise an Tighearna do Dhia, a thug a mach thu a tìr na b-Eiphit, a tigh na daorfa.*” (1).

(1) Ecsod. xx. 2.

44 C. *Ciod a tha roimh-ràdh nan deich àitheantan a’ teagasg dhuinn?*

F. Tha roimh-ràdh nan deich àitheantan a’ teagasg dhuinn, a chionn gur e Dia is Tighearn ann, agus gur e is Dia agus Fear-faoraidh dhuinne, uime sin gu bheil e dh’fhiachaibh oirnn aitheantan uile a choimhead (1).

(1) Deuteronomi xi. 1. Gràdhuichidh tu ’n Tighearna do Dhia, agus gleidhidh tu a churam, agus a reachdan, agus a bhreitheanais, agus aitheantan a ghnath.

Lucas i. 74. Air bhi dhuinn air ar faoradh o laimh ar naimhde gu’n deanamaid feirbhis dha as eugmhais eagail. rann. 75. Ann an naomhachd agus ann am fireantachd ’na lathair fèin uile laithean ar beatha.

45 C. *Ciod i a’ cheud àithne?*

F. ‘Si a’ cheud àithne, “ *Na biodh Dé sam bith eile agad a’m’ làthair-sa.*”

46 C. *Ciod a tha a’ cheud àithne ag iarraidh?*

F. Tha a’ cheud àithne ag iarraidh oirnn aithneachadh (1), agus aideachadh gur

gur e Dia a mhain an Dia fìor agus ar Dia-ne (2), agus aoradh is glòir a thoirt dha do rèir sin (3).

(1) 1 Eachdraidh xxviii. 9. Agus thusa a Sòlamh a mhic, biodh aithne agad air Dia t-athar.

(2) Deuteronomi xxvi. 17. Rinn thu roghainn an diugh do'n Tighearna gu bhi 'na Dhia dhuit, agus gu gluasad 'na fhlighibh, agus gu reachdan a ghleidheadh, agus àitheanta, agus a bhreitheanais, agus gu èisdeachd r'aghuth.

(3) Mata iv. 10. Bheir thu aoradh do'n Tighearna do Dhia, agus dhafan 'na aonar ni thu feirbhis.

47 C. *Giod a tha a' cheud àithne a' toir measg?*

F. Tha a' cheud àithne a' toirmeasg an Dia fìor àicheadh (1), no dearmad a dheanadh air aoradh agus glòir a thoirt da mar Dhia (2), agus mar ar Dia-ne (3); no'n t-aoradh agus a' ghloir a dhlighear dhafan a mhain, a thoirt do neach air bith eile (4).

(1) Salm xiv. 1. Thubhairt an t-amadan 'na chridhe, Cna'n 'eil Dia ann.

(2) Rom. i. 20. Chum gu biodh iad gun leithsgeul aca. *rann.* 21. Do bhrìgh 'nuair a b'aithne unorbh Dia, nach d'thug iad gloir dha mar Dhia.

(3) Salm lxxxi. 11. Gidheadh cha d'èisid mo fhlugh re m' ghuth agus cha do ghabh Israel rium.

(4) Rom. i. 25. Muinntir a chaochail fìrinn Dè gu brèig, agus a thug aoradh agus a rinn feirbhis do'n chreutair ni's mò na do'n Chruithear, a ta beannuichte gu fìorruidh.

48 C. *Ciod a tha gu sònraicht' air a theagasg dhuinn leis na briathraibh so sa' cheud àithne " a' m' lathair-sa."*

F. Tha na briathra so sa' cheud aithne " a' m' lathair-sa" a teagasg dhuinn, gu bheil Dia, d'an leir na h-uile nithe, a' toirt aire do'n pheacadh so, eadhon dia sam bith eile bhi againn, agus gu bheil e ro dhìom-bach air a shon (1).

(1) Salm xlv. 20. Ma dhi-cuimhnich sinne ainm ar Dè, no ma shìn sinn ar làmh a gu Dia coimheach, *rann.* 21. Nach rannsuich Dia so a mach?

49 C. *Ciod i'n dara àithne?*

F. 'Si 'n dara àithne, " *Na dbean dhuit fein dealbh snaidhte, no coslas sam bith a dh' aon ni, a ta sna nèamhaibh shuas, no air an talamb shiòs, no sna h-uifgeachaibh fuidh 'n talamb. Na crom thu fein sìos doibh, agus na dean feirbhis doibh : oir mis 'an Tighearna do Dha, is Dia eudmhor mi, a' leantuinn aingidheachd nan aithriche air a' chloinn, air an treas, agus air a' cheathramh ginealach dhiubhsan a dh'fhuathaicheas mi ; agus a' nochdadh tròcair do mhiltibh dhiubh-san a*

*bràdhuicheas mi, agus a choimhideas m' aith-
nta "*

50 C. *Ciod a tha 'n dara àithne ag iarraidh ?*

F. Tha 'n dara àithne ag iarraidh gabh-
il ris gach uile ghnè aoraidh agus orduigh
lhiadhaidh a dh' aithn Dia 'na fhocal (1),
agus an coimhead agus an gleidheadh fìor-
ghlan agus iomlan (2).

(1) Deuteronomi xxxii. 46. Socraichibh bhur-
ridhe air na focail uile air am bheil mise a' toirt
ianuis 'nar measg air an la'n diugh, a dh'aithneas
ibh d'ar cloinn a choimhead, a chum gu'n dean
ad uile bhriathran an lagha fo.

Mata. xxviii. 20: A' teagasg dhoibh gach uile
aithe a dh' aithn mise dhuibh a choimhead.

(2) Deuteronomi xii. 32. Gach ni a tha mise
ag aithneadh dhuibh, thugaibh an aire gu'n dean
ibh e ; cha chuir thu ris, ni mo' bheir thu ni
am bith uaith.

51 C. *Ciod a tha 'n dara àithne a' toir-
measg ?*

F. Tha 'n dara àithne a' toirmeasg aoradh
a thoirt do Dhia le dealbhadh (1), no air
sheòl sam bith eile nach 'eil orduichte 'na
fhocal (2).

(1) Deuteronomi iv. 15. Thugaibh uime sin
an aire mhath dhuibh féin (oir cha 'n fhaca sibh
gne coslais sam bith anns an là air an do labhair
an Tighearna ribh ann an Horeb). rann 16. Air

eagal gu 'n truailh sibh sibh fein, agus gu 'n dean sibh dhuibh fein dealbh snaidhte.

(2) Colof. ii. 18. Na mealladh aon neach bhur duais uaibh, le irioslachd thoileil, agus aoradh do ainglibh, a' foirneadh a fteach gu *dàna* chum nan nithe nach fac e, gu dìomhain air a sheideadh suas le inntinn fheolmhoir fein.

52 C. *Ciod na reusoin a tha ceangailte ris an dara àithne?*

F. 'Siad na reusoin a tha ceangailte ris an dara àithne ard-uachdranachd Dhè os ar cionn (1), a fhealbh-chòir annainn (2), agus an t eud a ta aige d'a aoradh fèin (3).

(1) Salm xcv. 2. Thigeamaid 'na fhianuis le buidheachas, agus le Salmaibh togamaid ceol dha gu fuilbhireach. *rann* 3. Oir is Dia mor an Tighearn, agus is Rìgh mor e os cionn nan uile Dhe.

(2) Salm xlv. 11. Is efan do Thighearn, thoirfa urram dha.

(3) Ecfod. xxxiv. 14. Oir cha dean thu aoradh do dhia sam bith eile; oir an Tighearna, d'an ainm Eudmhor, is Dia eudmhor e.

53 C. *Ciod i an treas àithne?*

F. 'Si 'n treas àithne, " *Na tabhair ainm an Tighearna do Dhe an dìomhanas; oir cha mbeas an Tighearna neo-chiontach efan a bheir ainm an dìomhanas.*

54 C. *Ciod a tha 'n treas àithne ag iarraidh?*

F. Tha 'n treas aithne ag iarraidh ainm-

ean (1), buaidhean, feartan (2), orduighlean (3), briathran (4), agus oibre Dhè a gnathachadh gu naomh, agus gu h-urramach (5).

(1) Salm xxix. 2. Thugaibh do 'n Tighearn a' ghlòir a's cubhaidh d'a ainm.

(2) Taisbean xv. 2. Is mòr agus is iongantach t' oibre, a Thighearna Dhè uile chumhachdaich, is ceart agus is fìor do shligheansa, a Rìgh nan naomh. *rann* 4. Co air nach biodh eagal romhad, O Thighearn, agus nach d' thugadh glòir do t-ainm?

(3) Ecclesiastes v. 1. Coimhid do chos an-uair a thèid thu do thigh Dhe, agus bi nì's deise gu cluinntinn na gu ìobairt nan amadan a thabhairt.

(4) Salm cxxxviii. 2. Sleuchdaidh mi aig dò theampull naomha, agus molaidh mi t' ainm airson do chaoimhneis-graidh, agus airson t' fhirinne: oir dh'ardaich thu t' fhocal os cionn t' ainme uile.

(5) Job xxxvi 24. Cuimhnich gu 'n ardaich thu obair-san, a chi daoine.

55 C. *Ciod a tha 'n treas àithne a toirmeasg?*

F. Tha 'n treas àithne a' toirmeasg mi-naomhachadh no mi-ghnàthachadh nì sam bith leis am bheil Dia 'ga fhoillseachadh fèin (1).

(1) Malachi ii. 2. Mur eisd sibh, agus mur cuir sibh an fuim i, chum gloir a thoirt do m' ainm-sa, deir Jehobhah Dia nan sluagh, cuiridh mise eadhon mallachd oirbh.

56 C. *Ciod an reuson a tha ceangailte ris an treas àithne?*

F. Se 'n reuson a tha ceangailte ris an treas àithne, ge d' fheud luchd-briseadh na h-àithne fo dol as o dhìoghaltas o laimh dhaoine, gidheadh nach fuiling an Tighearn ar Dia dhoibh dol as o cheart bhreitheanas fèin (1).

(1) Deuteronomi xxviii. 58. Mur d' thoir thu an aire uile bhriathran an lagha fo a dheanamh a tha sgriobhta 'san iabhar fo, a chum gu 'm bi eagal an a'nm ghlòrmhor agus uamhasaich fo ort, **AN TIGHEARNA DO DHIA :** rann 59. 'An sin ni an Tighearna do phlaighean iongantach.

57 C. *Ciod i a' cheathramh àithne?*

F. 'Si a' cheathramh àithne, "Cuimhnich là na Sàbaid a naombachadh, Sea laithéan saothraichidh tu, agus ni thu t'obair uile. Ach air an t-seachdamh là tha sàbaid an Tighearna do Dhè : air an la sin na dean obair sam bith, thu fein, no do mhac, no do nighean, d'oglach, no do bhanoglach, no d'ainmhidh, no do choigreach a ta 'n taobh a stigh do d' gheataibh ; oir ann an sea laithibh rinn an Tighearna na neamhan agus an talamh, an fhairge, agus gach ni a ta annta ; agus ghabh e fois air an t-seachdamh la ; air an aobhar sin bheannaich an Tighearna la na Sàbaid agus naomhaich fe e."

58 C. *Ciod a tha a' cheathramh àithne ag iarraidh ?*

F. Tha a' cheathramh àithne ag iarraidh na h-amanna fuidhichte a dh' orduich Dia 'na fhocal a choimhead naomha dha : gu fòndraichte aon la iomlan do na feachd laithibh, gu bhi 'na shabaid naomha dha fein (1).

(1) Lebhiticus xix. 30. Gleidhidh sibh mo shàbaidean, agus bheir sibh urram do m' ionad naomha ; Is mise an Tighearna.

Deuteronomi v. 12. Thoir an aire là na Sabaid a naombachadh, mar a dh' aithn an Tighearna do Dhia dhuit.

59 C. *Ciod an là do na feachd laithibh a dh'orduich Dia gu bhi 'na shàbaid ?*

F. O thoiseach an t-faoghail gu aiseirigh Chrìosd, dh' orduich Dia an feachdamh là do'n t-feachduin ; gu bhi 'na shàbaid (1), agus riamh o sin gu ruig deireadh an t-faoghail, a' cheud là do 'n t-feachduin ; 'fi sin sàbaid nan Crìosduidhean (2).

(1) Genesis ii. 3. Agus bheannaich Dia an feachdamh la, agus naomhaich se e ; do bhri' gur ann air a ghabh e fois o obair uile, a chruthaich Dia agus a rinn e.

(2) Gnìomh xx. 7. Agus an ceud la do 'n t-feachduin, air do na deisciobluibh cruinneachadh an ceann a cheile a bhriseadh arain, shearmonaich Pòl doibh.

Taisbean i. 10. Bha mi san Spiorad air la ar Tighearna.

60 C. *Cionnas is còir an t-Sàbaid a naombachadh?*

F. Is còir an t-Sàbaid a naombachadh le tàmh naomh a ghabhail rè fad an là sin, eadhon o gach uile ghnòthuch faoghalta agus cluiche a ta ceadaichte air laithibh eile (1), agus leis an uine uile a bhuileachadh ann an oibrich na diadhachd gu díomh air agus gu follaiseach (2), faor o mheud is a ta feumail a chaitheamh ann an oibrich na h-èigin agus na trocair (3).

(1) Lebhiticus xxiii. 3. Sè laithean nìthea obair, ach 'san t-seachdadh la *bithidh* sabaid fois co-ghairm naomha; obair sam bith cha dean sibh air.

(2) Salm xcii. 1. Salm no laoidh air son latha na sabaid. Is maith an ni buidheachas a thabhairt do 'n Tighearna, agus cliu a thabhairt do t-ainm-fa, O Thi a's airde; *rann* 2. Do chaoimhneas graidh a chur an ceill anns a' mhaduinn, agus i' fhirinn gach oidhche.

(3) Mata xii. 11. Cia agaibhs' an duine, aig am bi aon chaora, agus ma thuiteas i ann an slochd air la na sabaid, nach beir e orra, agus nach tog e nios i? *rann* 12. Nach mòr ma ta is fearr duine na caora? Uime sin a ta e ceadaichte maith a dheanamh air laithibh na Sabaid.

61 C. *Ciod a tha a' cheatbhradh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha a' cheathramh àithne a' toirmeasg a dleasdanas a tha air an iarruidh oîrnn dhearmad no dheanamh le mi-chùram (1), an t-Sàbaid a mhi-naomhachadh le díomhantas, no le nì fam bith a dheanamh a ta cron-
 (2), no le smuaintibh, briathraibh no dìomharaibh neo-fheumail mu'r gnothuich-
 sh faoghalta, no ri cluiche agus fugaradh (3).

(1) Mal. i. 13. Thubhairt sibh fos, Cia mor a sgìos e ? agus shèid sibh uaibh ; arsa Jehobhah Dia nan sluagh ! agus thug sibh do m' ionnsuidh a nì bha reubta, agus bacach, agus tinn ; mar fo tug sibh tabhartas : an gabh mise o'r laimh e, arsa Jehobhah Dia nan sluagh ?

(2) Esec. xxiii. 38. Thruaill iad m' ionad naomha air an là sin fein, agus mhi-naomhaich d mo shabaidean.

(3) Ifa. lviii. 13. Ma chumas tu air a h-ais do nas o'n t-sàbaid ; o d' thoil fein a dheanamh air do la naomha-sa ; agus gun abair thu ris an sàbaide, Toil-inntinn, agus ri fèill naomha Jehobhah, Urramach : agus gu toir thu onoir a' i, le fuireach air d' ais o d' gnothach ; o lean-
 ninn do sholais, agus o labhairt bhriathra diomha-
 n :

62 C. *Ciod na reusoin a tha ceangailte ris cheathramh àithne ?*

F. 'Siad na reusoin a tha ceangailte ris a' cheathramh àithne. gu bheil Dia a' ceadach-
 dh dhuinn Sèa laithe do 'n t feachduin air
 an ar gnothuichean fèin (1), gu bheil e 'g

agradh còir àraid air an t-seachdamh la (2), gu d' thug e fèin duinn eisempleir (3), agus gu do bheannuich e là na Sàbaide (4).

(1) Ecfod xxxi. 15. Se laithean feudar obair a dheanamh, ach 'fan t-seachdamh ta Sàbaid fhois, naomha do 'n Tighearna. rann 16. Uime sin coimhididh clann Israeil an t-Sabaid.

(2) Lebhith. xxiii. 3. Obair sam bith cha dean sibh air: is e fàbaid an Tighearn e 'nar n-àitibh comhnuidh uile.

(3) Ecfod. xxxi. 17. Eadar mise agus clann Israeil is comhar' i a chaoidh'; oir ann an Sè laithibh rinn an Tighearna na neamhan agus an talamh, agus air an t-seachdamh la sguir e, agus ghabh e fois.

(4) Gen. ii. 3. Agus bheannaich Dia an seachdamh la, agus naomhaich se e.

63 C. *Ciod i a' chuigeadh àithne?*

F. 'Si a' chuigeadh àithne, "*Tabhair enoir do t' athair, agus do d' mhathair; a chun as gu 'm bi do laithean buan air an fhearann a tha 'n Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.*"

64 C. *Ciod a tha a' chuigeadh aithne ag iarraidh?*

F. Tha a' chuigeadh àithne ag iarraidh an t-urram a gleidheadh agus an dleasdanas a choi-lionadh, a bhuineas do gach neach anns gach inbhe agus dàimh sam bi iad, ma 's ann an inbhe aird (1), no 'n inbhe iofail (2), no 'n coimeas inbhe (3).

(1) Eph. v. 21. Air dhuibh bhi ùmhal d'a heile ann an eagal Dè. *rann* 22. A mhnai bithibh ùmhal d'ar fearaibh fein, mar do'n Tighearn.

(2) Eph. vi. 1—5. A *chlann*, bithibh ùmhal l'ar parantaibh fein san Tighearn. A sheirbheacha, bithibh ùmhal d'ar maighstribh a réir na teola.

Rom. xiii. 1. Biodh gach anam ùmhal do na riaraidh chumhachdaibh.

(3) Eph vi. 9. Agus a mhaighstirean, dean-
bithibh na nithe ceudna dhoibhsan, air dhuibh fios a bhi agaibh gu bheil bhuir maighstir fein air neamh mar an ceudna.

(4 Rom. xii. 10. *Bithibh* teo-chridheach d'a cheile le gradh brathaireil, ann an urram a' toirt oifich gach aon d'a cheile.

65 C. *Ciod a tha a' chuigeadh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha a' chuigeadh àithne a' toirmeasg mi sam bith a dhearmad no dheanamh an t-ghaidh an urraim agus an dleasdanas a bhuineas do gach neach, a réir an inbhe agus an daimh fa leith (1).

(1) Rom. xiii. 7. Air an aobhar sin thugaibh do gach neach an dlighe fein; cain dhasan d'an *dlighear* cain, cìs dhasan d'an *dlighear* cìs, eagal dhasan d'an *dlighear* eagal, agus urram dhasan d'an *dlighear* urram. *rann* 8. Na biodh fiacha sam bith aig aon neach oirbh, ach a mhain a cheile ghradhachadh.

66 C. *Ciod an reuson a tha ceangailte ris a' chuigeadh àithne?*

F. 'Se 'n reuson a tha ceangailte ris a' chuigeadh àithne, gealladh air faoghal fada agus foirbheachadh (a rèir mar a fhreagras fin do ghlòir Dhè, is d'an leas féin), do uile luchd-coimhid na h-àithne fo (1).

(1) Eph. vi. 2. Thoir onoir do t'athair agus do d'mhathair, (is i so a' cheud aithne le gealladh.) *rann* 3. Chum gu'n eirich gu maith dhuit, agus gu'm bi thu fad-fhaoghalach air an talamh.

67 C. *Ciod i'n t-feathadh aithne?*

F. 'Si 'n t-feathadh àithne, “ *Na dean mortadh* ”

68 C. *Ciod a tha 'n t-feathadh àithne ag iarraidh?*

F. Tha 'n t-feathadh àithne ag iarraidh gach uile dhìchill laghail chum ar beatha féin (1), is beatha dhaoin' eile a choimhead (2).

(1) Ephes. v. 28. Is amhluidh fin is còir do na fearaibh am mnai fein a ghradhachadh mar an cuirp fein. *rann* 29. Oir cha d'thug duine air bith riann fuath d'a fheoil fein; ach altruimidh agus eiridnidh e i.

(2) Salm lxxxii. 3. Deanaibh ceartais do 'n bhoichd agus do 'n dilleachdan. *rann* 4. Teaf-airgibh am boichd agus an t-ainnis.

Job xxix. 13. Thainig beannachadh an ti a bha ullamh gu basachadh orm.

69 C. *Ciod a tha 'n t-seathpadh aithne a' toirmeasg?*

F. Tha 'n t seathadh àithne a' toirmeasg ar beatha féin, no beatha ar coimhearsnaich a thoirt air falbh (1), gu h-eucorach (2), no ni sam bith a chuidicheas gu sin a dheanamh (3).

(1) Gniomh vi. 28. Ghlaodh Pòl le guth ard ag radh, Na dean cron sam bith ort fein.

(2) Gen. ix. 6. Ge b'e dhòirteas fuil duine, le duine doirtear f huilfan.

(3) Gnath-Fhocail xxiv. 11. Ma dhearmadas tu iadfan a thearnadh a thairnear chum bàis agus iadfan a tha ullamh gu bhi air am marbhadh: rann. 12. Ma their thu, Feuch, cha robh fios againn air fo; nach toir efan a chothromaicheas an cridhe fa'near?

70 C. *Ciod i 'n t-seachdamh aithne?*

F. 'Si 'n t-seachdamh àithne, “ Na dean adhaltrannas.”

71 C. *Ciod a tha 'n t-seachdamh àithne ag iarraidh?*

F. Tha 'n t seachdamh àithne ag iarraidh ar geannnuidheachd féin (1), is geannnuidheachd ar coimhearsnaich a choimhead (2), ann an cridhe (3), an cainnt (4), agus am beusaibh (5).

(1) 1 Tes. iv. 4. Gu'm b' aithne do gach aon

agaibh a shoitheach fein a shealbhachadh ann an naombhachd, agus ann an onoir.

(2) Eph. v. 11 Agus na biodh comh-chomunn agaibh re oibribh neo-tharbhach an dorchadais, ach gu ma fearr leibh an cronachadh. *rann* 12. Oir is graineil eadhon r' an innseadh na nithe a ta, air an deanamh leo os ìosal.

(3) 2 Tim. ii. 22. Teich uime sin o ana-mhian-naibh na h-oige ; ach lean fireantachd, creidimh gradh.

(4) Col. iv. 6. Biodh bbur comhradh a ghnàth ann an gras, air a dheanamh blafda le falann.

(5) 1 Phead. iii. 2 'Nuair a bheachdaicheas iad air bbur caitheadh beatha gheanmnuidh maille re h-eagal.

72 C. Ciod a tha 'n t-seachdamh àithne a' tòirmeasg ?

F. Tha 'n t-seachdamh àithne a' tòirmeasg gach uile fhuain (1), bhriathar (2), agus ghnìomh neo-gheanmnuidh (3).

(1) Mat v. 28. Ge b'e neach a dh' amhairceas air mnaoi chum a miannachadh, rinn e adhartanas leatha cheana 'na chridhe.

(2) Eph. v. 4. No draoidachd, no comhradh amaideach, no bao-shùgradh, nithe nach 'eil iomchuidh.

(3) Eph. v. 3. Na biodh strìopachas, agus gach uile neo-ghloine, no fannt, uiread as air ainm-eachadh 'nar measg.

73 C. Ciod i 'n t-ochdamh àithne ?

F. 'Si 'n t-ochdamh àithne, “ *Na dean aduigbeachd.*”

74 C. *Ciod a tha 'n t-ochdamh àithne ag arruidh?*

F. Tha 'n t-ochdamh àithne ag iarraidh gach meadhon laghail a ghnàthachadh chum naoin agus faibhreas fhaotainn is a mheudachadh dhuinn fèin (1), agus do dhaoine eile (2).

(1) Rom. xii. 17. Ulluichibh nithe ciatfach am fianuis nan uile dhaoine.

Gnath-Fhocail xxvii. 23. Bitheadh aithne nhaith agad air staid do chaorach, thoir an aire do d' threudaibh.

(2) Lebhith. xxv. 25. Ma dh' fhas do bhrathair bochd, agus gu 'n do reic e *cuid* d'a sheilbh, agus ma thig a h-aon air bith d'a dhillibh g' a huasgladh, an sin fuasglaidh e an ni a reic a bhrathair.

Phil. ii. 4. Na seallaibh gach aon air na nithibh in a bhuineas da fèin, ach gach aon air na nithibh a bhuineas do dhaoineibh eile mar an ceudna.

75 C. *Ciod a tha 'n t-ochdamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha 'n t-ochdamh aithne a' toirmeasg gach ni a bhacas ar maoin agus faibhreas fèin (1), no maoin agus faibhreas ar coimhearfaich gu h-eucorach (2).

(1) 1 Tim. v. 8. Mur dean duine solar airson a chuideachd fèin, agus gu h-araid airson muinntir.

a theaghlaich, dh'aicheadh e'n creidimh agus is miosa e na anacreideach.

(2) Gnath-Fhocail xxviii. 19. An ti a leanas an dèigh dhaoine dìomhain, bithidh bochdainn gu leor aige.

Gnath-Fhocail xxi. 6. Ionmhasan f haotainn le teangaidh bhreugaich, is dìomhanas e air a luasgadh a null agus a nall aig an droing a dh'iarras am bas.

Job xx. 19. A chionn gu 'n d' rinn e foireigin, gu'n do thrèig e na bochdan, le h-ainneart, gu'n d' thug e air falbh tigh nach do thog e ; rann 20. Oir cha mhothaich e suaimhneas 'na chom.

76 C. *Ciod i 'n naothadh àithne ?*

F. 'Si 'n naothadh àithne, “ *Na tabhair fianuis bhréige 'n aghaidh do choimhearsnaich.*”

77 C. *Ciod a tha 'n naothadh àithne ag iarraidh ?*

F. Tha 'n naothadh àithne ag iarraidh an fhirinn a choimhead eadar duin' is duine (1), agus ar deagh ainm fein (2), is deagh ainm ar coimhearsnaich a sheasamh (3), gu fònraichte ann am fianuis a thabhairt (4).

(1) Sech. viii. 16. Labhraibh gach neach an fhirinn r'a choimhearsnach.

(2) 1 Phead. iii. 16. Air dhuibh deagh choguis a bhhi agaibh, chum 'nuair a tha iad a' labhairt uile nar n-aghaidh, mar luchd mi-ghnìomh gu 'n

gabh iadfan nàire a tha toirt toibheim d'ar deadh chaitheadh-beatha ann an Crìosd.

Gnìomh xxv. 10 An sin a dubhairt Pòl, Tha mi m' fheasamhr aig caithir-bhreitheanais Cheasair; air na h-Iudhachaibh cha d' rinn mi cucoir sam bith.

(3) 3 Eoin 12. Tha deadh theisteachas air Demetrius o na h-uile, agus o 'n fhirinn fein; agus tha sinne *mar an ceudna* a' deanamh fianuis.

(4) Gnath-Fhocail xiv. 5. Cha dean an fhianuis dh'ileas breug. *rann* 25. Saoraidh fianuis f'hier anama.

78 C. *Ciod a tha'n naothadh aithne a' toirmeasg?*

F. Tha'n naothadh aithne a' toirmeasg gach ni a bhios cronail do 'n fhirinn (1), no a ni coire d'ar deagh ainm fein (2), no do dheagh ainm ar choimhearsnaich (3).

(1) Rom. iii. 13. Labhair iad cealg le'n teangaibh.

(2) Job xxvii. 5. Nar leigeadh Dia gu'n saorainn sibh; gus am bàlaich mi, cha 'n atharraich mi m' ionracas uam.

(3) Salm xv. 3. Efan nach dean cùl-chaineadh le theangaidh, nach dean olc d'a charaid, agus nach tog droch sgeul air a choimhearsnaich.

79 C. *Ciod i'n deicheamh aithne?*

F. 'Si 'n deicheamh aithne, "Na sanntaich tigh do choimhearsnaich; na sanntaich bean do choimhearsnaich, no oglach, no bhan-oglach, no dhamh, no asal, no aon ni a's le do cacimhearsnaich."

80 C. *Ciod a tha'n deicheamh àithne ag iarraidh?*

F. Tha 'n deicheamh àithne ag iarraidh bhi làn thoilichte le'r staid fein (1), agus rùn ceart agus feirceal a bhi aguinn n'ar cridhe do'r coimhearsnach is do gach ni a bhuineas da (2).

(1) Eabh. xiii. 5. *Biodh bhur caitheadh-beatha gun fannt, agus bithibh toilichte leis na nithibh a tha làthair agaibh.*

(2) Rom. xii. 15 *Deanaibh gairdeachas maille riu-san a ta re gairdeachas, agus caoidh maille riu-san a ta re caoidh.*

1 Cor. xiii. 4. Tha'n gràdh fad-fhulangach, agus caoimhneil; cha ghabh an gràdh farmad, cha dean an gràdh ràiteachas, cha 'n 'eil e air a sheideadh suas. *rann 5.* Cha ghiulain fe e fein gu mi-chiatfach, cha'n iarr e na nithe sin a bhuineas da fein, cha'n 'eil e fo-bhrosnachaidh *chun feirge*, cha smuainich e oic sam bith; *rann. 6.* Cha dean e gairdeachas san excoir, ach ni e gairdeachas san fhìrinn.

81 C. *Ciod a tha'n deicheamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha'n deicheamh àithne a' toirmeasg gach uile thalach air ar staid fein (1), farmad agus doilghies air son maith ar coimhearsnaich (2), agus gach togradh is rùn eacneasda do ni sam bith a ta aige (3).

(1) 1 Corint. x. 10. Agus na deanaibhfe gearan, mar a rinn cuid diubhsan gearan, agus a sgrìofadh iad leis an sgrìofadair.

(2) Galat. v. 26. Na bitheamaid dèidheil air glòir dhìomhain, a' brosnuchadh a chèile, a' gabhail armaid r'a chèile.

(3) Colos. iii. 5. Uine fin claidhibh bhur buill a ta air an talamh, ftriòpachas, neo-ghloine, donn-collaidh, ana-mhianna, agus sannt, ni a's odhol-aoradh.

82 C. *Am bheil neach sam bith comasach air àitheanta Dhe a chòimhead gu foirfe?*

F. O leagadh ar ceud fìnnleara, cha 'n 'eil neach sam bith nach 'eil ach na dhuine a mhaìn, comasach air àitheanta Dhé a chòimhead gu foirfe fa' bheatha fo (1), ach tha na h-uile gach là 'gam briseadh ann an fmuain (2), ann am briathar (3), is ann an gnìomh (4).

(1) Ecles. vii. 20. Oir cha 'n 'eil duine ceart air an talamh a' ni maith, agus nach peacaich.

(2) Gen. viii. 21. *A ta fmuainte cridhe an duine olc o òige.*

(3) Seum. iii. 8. Ach ni'n comasach do dhuine air bith an teanga cheannfachadh; is olc do-chafgaidh i làn do nìmh marbhtach.

(4) Seum. iii. 2. Oir ann am mòran nìthe tha fìnn uile ciontach.

83 C. *Am bheil gach uile bhàiseadh an lagha coimeas ann an uamharachd?*

F. Tha cuid do pheacaibh ionnta féin, agus le iomadh gnè antromachaidh, ni 's uamhara na chèile am fianuis Dè (1).

(1) Eoin. xix. 11. An ti a thug mìte thair is

dhuit, tha aige-san am peacadh a 's mò.

84 C. *Ciod a tha gach aon pheacadh a toilltinn?*

F. Tha gach aon pheacadh a' toilltinn feirge agus mallachaidh Dhè, araon anns a bheatha fo, agus anns a' bheatha a tar teachd (1).

(1) Gal. iii. 10. Is malluichte gach uile neach nach buanaich anns na h-uile nithibh a ta sgrìobha ta ann an leabhar an lagha chum an deanamh.

Mat. xxv. 41. An sin a deir e mar an ceudna riufan air an laimh chli, Imichibh uam, a shluagh malluichte, dh'ionnsuidh an teine shiorruidh, a dh' uluicheadh do'n diabol agus d'a ainglibh.

85 C. *Ciod a tha Dia ag iarraidh uainn chum as gu feud sinn dol as o fheirg agus o mhallachadh san a thoill sinn le'r peacaibh?*

F. Chum dol as o fheirg agus o mhallachadh Dhè a thoill sinn le'r peacaibh, tha Dia ag iarraidh uainn creidimh ann an Iosa Crìosd, aithreachas chum beatha (1), maille ri gnàthachadh dìchiollach gach meadhoin o'n leith muigh leis am bheil Crìosd a' pàirteachadh ruinn shochairan na faorsa (2).

(1) Gnìomh. xx. 21. A' deanamh fianuis araon do na h-Iudhaich, agus do na Greugaich, mu aithreachas a thaobh Dhè, agus mu chreidimh a thaobh ar Tighearn Iosa Crìosd.

(2) Gnath-Fhocail. ii. 1. A Mhic, ma ghabh-

s tu mo bhriathra-sa, agus ma dh' fholuicheas
 a m' àitheanta maille riut. *rann* 2. Air chor as-
 u'n aom thu do chluas re gliocas, gu'n leag thu
 o chridhe air tuigse; *rann* 3. Seadh, re eolas
 na dh'eigheas tu, re tuigse ma thogas tu suas do
 huth; *rann* 4. Ma dh' iarras tu i mar airgiod,
 agus ma rannfaicheas tu air a son, mar airson
 omhahan folaichte; *rann* 5. An sin tuigidh tu
 agal an Tighearna, agns gheibh thu eòlas Dè.

86 C. *Ciod e creidimh ann an Iosa Crìosd?*

F. Creidimh ann an Iosa Crìosd, is gràs
 lainteil e (1), leis am bheil sinn a' gabhail
 is (2), agus ag earbfa as 'na aonar air son
 lainte (3), mar a ta e air a thairfgeadh dhuinn
 nns an t-foisgeul (4).

(1) Eabh. x. 39. Ach cha'n 'eil finne do 'n
 ream sin a philleas air an ais chum sgrios; ach
 o'n dream a chreideas chum slànuchaidh an anama.

(2) Eoin. i. 12. A mheud 's a ghabh ris, thug
 dhoibh cumhachd a bhi 'nan cloinn do Dhia,
 adhon dhoibhsan a ta creidsinn 'na ainm.

(3) Philip. iii. 9. Agus gu faighear annsan mi,
 un m' fhìreantachd fein agam, a ta o'n lagh
 ch an *fhìreantachd* sin a ta tre chreidimh Chrìosd,
 n fhìreantachd a ta o Dhia tre chreidimh.

(4) Isa. xxxiii. 22. Oir is e Jehobhah ar breith-
 amh; is e Jehobhah ar fear-reachd; is e Je-
 hobhah ar rìgh; ni e ar tearnadh.

87 C. *Ciod e aithreachas chum beatha?*

F. Aithreachas chum beatha, is gràs

flàinteil e (1), leis am bheil am peacach (air dha mothachadh ceart a ghabhail d'a pheacadh (2), agus do throcair Dhé ann an Crìofd (3), le doilghios agus fuath d'a pheacadh, a' pilleadh uaith gū Dia (4), le làn rùn agus dìchioll air nuadh umhlachd a thoirt da (5).

(1) Gnìomh xi. 18. Thug Dia ma seadh mar an ceudna do na cinneachaibh aithreachas chum na beatha.

(2) Gnìomh ii. 37. A nis an uair a chual iad so, bha iad air an bioradh 'nan cridhe, agus : dubhairt iad re Peadar, agus ris a' chuid eile do na h-abstolaibh, fheara agus a bhraithre, ciod : ni finn ?

(3) Joel ii. 13. Reubaibh bhur cridhe 's n h-iad bhur n-eudaichean ; agus pillibh ris an Tighearna bhur Dia ; oir tha e trocaireach agus iochd mhor, mall a chum feirge, 's làn do chaomhailachd, is gabhaidh e aithreachas mu'n olc.

(4) Jerem. xxxi. 18. Pill thusa mi, agus bi thidh mi air mo philleadh ; oir is tu an Tighearn mo Dhia. *rann* 19. Gu deimhin an deigh dhomh bhi air mo philleadh, ghabh mi aithreachas : agus an deigh dhomh bhi air mo theagasg, bhuail mi air mo leis ; bha nair orm, seadh fòs geur-amhladh, a chionn gu do ghiulain mi mafladh m' o'ge.

(5) Salm cxix. 59. Chnuasaich mi mo fhlighean, agus phill mi mo chosa re d' theisteachaibh.

88 C. *Ciod na meadhona o'n leth muig.*

*s am bheil Crìosd a' pàirteachadh ruinn
ochairean na saorsa?*

F. 'Siad na meadhona o 'n leth muigh
s am bheil Crìosd a pàirteachadh ruinn
ochairean na saorsa, orduighean fein, gu
àraid am focal, na sacramainte, agus ur-
uigh; a ta uile air an deanamh eifeachdach
chum slàinte do na daoineibh taghta (1).

(1) Gníomh ii. 41. An sin bhaisteadh iad san
ghabh r'a fhocal gu toileach. *rann* 42. Agus
uanaich iad gu seasmhach ann an teagasg nan
stol, agus ann an comhchomunn, agus ann am
isteadh arain, agus ann an ùrnuighibh.

89 C. *Cionnas a tha 'm focal air a dhean-
amh eifeachdach chum slainte?*

F. Tha Spiorad Dhè a' deanamh leugh-
dh an fhocail, ach gu h-àraid a shearmon-
haidh 'na mheadhon eifeachdach chum
cacaich a thoirt gu mothachadh is gu iom-
pachadh (1), agus gu 'n togail suas ann an
iomhachd is an cofhurtachd (2), tre chreid-
idh, chum slàinte (3).

(1) Salm xix. 7. Is iomlan lagh an Tighearna,
iompachadh an anama; *tha* fianuis an Tigh-
earna cinnteach, a' deanamh a' bhaoghalta glie.

(2) 1 Tefal. i. 6. Agus rinneadh sibh 'nar
chd leanmhuinn oirnne, agus air an Tighearn,
uair a ghabh sibh ris an fhocal ann am mor-
nighar, le h-aoibhneas an Spioraid naoimh.

(3) Rom. i. 16. Oir cha 'nàr leamfa foisgeu Chrìosd; oir is e cumbachd Dhè e chum slainte do gach neach a cheideas.

90 C. *Cionnas is còir am focal a leughadh agus èisdeachd chum 's gu bi e èifeachdach chum slainte?*

F. A chum 's gu bi am focal èifeachdach chum slainte, is feumail duinn aire a thoir da le dúrachd (1), ulluchadh (2), agus ur nuigh (3), a ghabhail thugainn le creidimh (4), agus gràdh (5), a thasgaidh 'nar cridh eachaibh (6), agus a chur an gnìomh 'na caithe-beatha (7).

(1) Gnath-Fhocal viii. 34. 'Is beannuichte an duine a dh' èisdeas rium, a deanamh faire aig mo gheataibh gach la, a feitheamh aig urfainnibh mo dhorfa.

(2) 1 Phead. ii. 1. Uime sin a' cur uaibh gach uile mhioruin, agus gach uile mhealtoireachd, agus chealg, agus tharmada, agus gach uile anacainnt rann 2. Mar naoidheana air an ùr-bhreith iarraibh bainne fìor-ghlan an fhocail, chum as gu fas sibh leis.

(3) Salm cxix. 18. Fosgail mo shuilean, chum gu faic mi rithe iongantach o d' lagh.

(4) Eabh iv. 2. Cha robh tairbhe dhoibh ann an fhocal a chaidh shearmonachadh, do bhrìgh nach robh e air a mheasgadh le creidimh anns a droing a chual e.

(5) 2 Tefal. ii. 10. A chionn nach do ghabh iad gràdh na firinn, chum gu slanuichteadh iad.

(6) Salm cxix. 11. A' m' chridhe dh' fholuic

is t' fhocal, chum nach peacaichinn a' t' aghaidh.

(7) Seum i. 25. Ach ge b'e bheachdaicheas gur urachdach air lagh dìongmhalta na faorsa, agus bhuanachas ann gun e bhi 'na fhear-èisdeachd earmadach, ach 'na fhear-deanamh na h-oibre, thidh an duine fo beannuichte 'na dheanadas.

91 C. *Cionnas a tha na sàcramainte air an deanamh 'nam meadhonaibh èifeachdach chum àinte?*

F. Tha na sàcramainte air an deanamh am meadhonaibh èifeachdach chum flainte na 'n ann o bhrìgh sam bith annta fèin, no n ti a fhritheileas iad (1), ach tre bheannhadh Chrìosd a mhain, agus oibreachadh Spioraid annta-fan a ghabhas iad le creididh (2).

(1) 1 Cor. iii. 7. Uime sin ma feadh, cha 'n l anns an ti a fhuidhicheas no anns an ti a dh'èigicheas, brìgh sam bith; ach ann an Dia a ta art an fhais.

(2) 1 Phead. iii. 21. Tha 'm baisteadh, mar samhlauchas a tha coimh-fhreagadh dha fo (cha 'e cur dhinn fal na feola, ach freagradh deadh coguis thaobh Dhè,) nis 'gar tearnadhne, tl aifeirigh Iosa Chrìosd.

92 C. *Ciod e sàcramaint?*

F. Ordugh naomh a chuireadh air chois Chrìosd, anns am bheil Chrìosd agus sochair, e a chumhnainte nuaidh, air an samhlauchas (1), air an daighneachadh, agus air an

cur ris na creidmhigh le comharaibh faicfin
neach (2).

(1) Gen. xvii, 10. So mo cho' cheangal
choimheadas sibh eadar mise agus sibhle, agus d'
fhliochd a' d' dhèigh ; Gu 'n timchioll ghearra-
gach leanabh mic 'nar measg.

(2) Rom. iv. 11. Agus fhuair e comhar a
timchioll-gearraidh, feula fireantachd a' chreidim
a bha aige san neo-thimchioll-ghearradh.

93 C. *Ciod iad sàcramainte an Tiomnaidh
Nuaidh?*

F. 'Siad sàcramainte an Tiomnaidh Nu-
aidh, Baisteadh (1), agus Suipeir an Tighe-
earna (2).

(1) Marc xvi. 16. Ge b'e chreideas agus
bhaistear, saorar e.

(2) 1 Corint. xi. 23. Oir fhuair mise o'
Tighearn an ni mar an ceudna a thug mi dhuibh
gu 'n do ghlac an Tighearn Iosa aran anns a
oidhche an do bhrathadh e.

94 C. *Ciod e 'm baisteadh?*

F. Is sàcramaint e, anns am bhe-
ionnlad le h-uisge, ann an ainm an Atha
agus a' Mhic, agus an Spioraid Naoimh (1)
a' ciailachadh, agus a' daingneachadh, g
bheil sinn air ar fuidheachadh ann an Crìosd
agus 'nar luchd co'-pairt do shochairibh
cùmhnainte nan gràs, (2), agus gu bhe-
sinn fuidh ghealladh do'n Tighearna gu
sinn leis-san (3).

(1) Mat. xxviii. 19. Uime sin imichibhfe, agus leanaibh deisciobuil do gach uile chinneach, 'gam bhaisteadh ann an ainm an Athar, a' Mhic, agus an Spioraid Naoimh.

(2) Rom. vi. 3. Nach 'eil fhios agaibh, a nheud againn is a bhaisteadh ann an Iosa Crìosd, gu 'n do bhaisteadh chum a bhais finn.

(3) Rom. vi. 4. Air an aobhar sin dh' adhaiceadh finn maraon ris tre 'n bhaisteadh chum pais : ionnas mar a thogadh Crìosd suas o'n nàrbhaidh le glòir an Athar, mar sin gu gluaiscamaidne mar an ceudna ann an nuadhachd beatha.

95 C. *Cò da 'n còir am bhaisteadh a fhrith-ealadh?*

F. Cha chòir am bhaisteadh a fhrith-ealadh do neach air bith a tha 'n taobh a muigh do 'n eaglais fhaicfinnich, gus an uidich e a chreidimh ann an Crìosd, agus samhhlachd-dha (1), ; ach is còir naoidheana na muinntir a ta 'nam buill do'n eaglais fhaicfinnich a bhaisteadh (2).

(1) Gnìomh ii. 41. An sin bhaisteadh iad fann ghabh r' a fhocal gu toileach.

(2) Gen. xvii. 7. Agus daighnichidh mi mo choi'-cheangal eadar mis' agus thusa, agus do fhliochd a' d' dhèigh 'nan ginealachaidh, mar choi'-cheangal fìorruidh, gu bhi 'm Dhia dhuitse, agus do d' fhliochd a' d' dhèigh. *rann* 10. So no choi'-cheangal a choimheadas sibh eadar mise agus sibhse, agus do fhliochd a' d' dhèigh ; Gu 'n imchioll-ghearrar gach leanabh mic 'nar measg.

Gnìomh ii. 38. An sin a dubhairt Peadar riu, Deanaibh aithreachas, agus bithibh air bhur baisteadh gach aon agaibh ann an ainm Iosa Chrìosd, chum maitheanas peacaidh, agus gheibh sibh tìodhlacadh an Spioraid Naoimh. *rann* 39. Oir a ta 'n gealladh dhuibhse agus d' ar cloinn, agus do na h-uile a ta fad o laimh, eadhon a mheud 'sa ghairmeas an Tighearn ar Dia.

96 C. *Cìod i suipeir an Tighearna?*

F. Is sàcramaint i, anns am bheil bàs Chrìosd air fhoillseachadh (1), le aran agus fìon a thabhairt agus a ghabhail a réir orduigh féin; agus tha iadfan a ghabhas fo gu h iomchuidh, air an deanamh (cha'n ann air mhodh feòlmhor; ach tre chreidimh) nan luchd co'-pairt d' a chorp agus d' a fhuil-san, le uile fhochairibh, chum am beathachaidh spioradail, agus am fàs ann an gràs (2).

(1) Luc. xxii. 19. Agus ghlac e aran, agus an deigh buidheachas a thabhairt, bhris e, agus thug e dhoibhsan e, ag radh 'se so mo chorpfa a ta air a thoirt air bhur sonfa: deanuibh so mar chuimhneachan ormfa. *rann* 20. Agus mar an ceudna an cupan, an deigh na suipeir, ag radh, Is e 'n cupan so an tiomnadh nuadh ann am fhuilse, a dhoirteadh air bhur sonfa.

(2) 1 Cor. x. 16. Cupan a bheannachaidh, a ta sinne a' beannachadh, nach e comunn fola Chrìosd e? An t-aran a ta sinn a' briseadh, nach e comunn cuirp Chrìosd e?

97 C. *Cìod is feumail a dheanamh chum*

fuipeir an Tighearna a ghabhail gu h-iomchuidh?

F. Is feumail doibhsan leis am b'àill fuipeir an Tighearna a ghabhail gu h-iomchuidh, iad féin a cheasnachadh do thaobh an eòlais chum corp an Tighearna aithneachadh (1), do thaobh an creidimh chum an t-anam a bheathachadh leis (2), do thaobh an aithreachais (3), an gràidh (4), agus an nuadh-ùmhhlachd (5); air eagal, air teachd dhoibh gu neo-iomchuidh, gu'n ith agus gu'n òl iad breitheanas dhoibh féin (6).

(1) 1 Cor. xi. 28. Ach ceasnuicheadh duine e fein, agus mar sin itheadh e do 'n aran so, agus oladh e do 'n chugan so. *rann* 29. Oir ge be dh'itheas agus a dh'òlas gu neo-iomchuidh, tha e 'g itheadh agus ag òl breitheanais dha fein, do bhrigh nach 'eil e a deanamh aithneadh air corp an Tighearna.

(2) 2 Cor. xiii. 32. Ceasnuichibh sibh fein, am bheil sibh fa' chreidimh.

(3) 1 Cor. xi. 31. Oir nan d'thugamaid breth oirnn fein, cha d' thugtadh breth oirnn.

(4) 1 Cor. xi. 18, Oir air tùs, air cruinneachadh dhuibh an ceann a chèile san eaglais, tha mi cluinntinn gu bheil roinnean 'nar measg. *rann* 20. Uime sin an uair a thig sibh an ceann a chèile do aon àit, cha 'n e sin fuipeir an Tighearna itheadh.

(5) 1 Cor. v. 8. Uime sin cumamaid an fheill, na b' ann le sean thaois ghoirt, no le taois ghoirt a' mhioruin agus an uile; ach le *aran* neo-ghoirtichte an treibhdhireis agus na firinn.

(6) 1 Cor. xi. 27. Uime sin ge b' e neach a dh' itheas an t-aran so, agus a dh' òlas an cupan so an Tighearna gu neo-iomchuidh, bithidh e ciontach do chorp agus do fhuil an Tighearna.

98 C. *Ciod i urnuigh ?*

F. 'Si urnuigh bhi cur suas ar n-ath-chuinge ri Dia (1), air son nithe do réir a thoile, (2), ann an ainm Chrìosd, (3), ag aideachadh ar peacaidh (4), agus a' toirt buidheachais da airson a thiodhlaca (5).

(1) Salm lxii. 8. Cuiribh air gach am bhur dòigh ann, O a fhlugh ; doirtibh a mach bhur cridhe 'na fhianuis ; tha Dia na thearmunn duinn.

(2) Rom. viii. 27. Agus is aithne dhasan a ta rannfachadh nan cridheachan ciod i inntinn an Spioraid, do bhrìgh gu bheil e a' deanamh eadar-ghuidhe air son nan naomh a rèir *toil* Dè.

(3) Eoin. xvi. 23. Ge b'e nithe dh'iarras sibh air an Athair ann am ainmfe, bheir e dhuibh iad.

(4) Dan. ix. 4. Agus rinn mi urnaigh ris an Tighearna mo Dhia, agus rinn mi m'aidmheil.

(5) Philip. iv. 6. Na biodh ro-chùram ni sam bith oirbh ; ach san uile ni le h-ùrnuigh agus afluchadh maille re breith-buidheachais, biodh bhur n-iarrtuis air an deanamh aithnichte do Dhia.

99 C. *Ciod an riaghailt a thug Dia dhuinn 'gar seòladh ann an urnuigh a dheanamh ?*

F. Tha focal Dé gu h-uile 'gar feòladh ann an urnuigh a dheanamh (1); ach is i'n riaghailt fhònraichte a sheolas sinn, an urnuigh sin a theagasg Crìosd d'a dheisciobluibh, ri'n goirear gu coitchionn *urnuigh an Tighearna* (2).

(1) Eoin v. 14. Agus is e so an dòchas a ta againn annsan, ma dh'iarras sinn ni sam bith a rèir a thoile gu'n èisd e ruinn.

(2) Mata. vi. 9. Air an aobhar sin deanaibhse urnuigh air a mhodh so: Ar n-Athair a ta air nèamh, gu naomhaichear t' ainm.

100. C. *Ciod a tha ròimh-ràdh urnuigh an Tighearna a' teagasg dhuinn?*

F. Tha roimh ràdh urnuigh an Tighearna (eadhon *Ar n- "Athair a ta air nèamh,"*) a' teagasg dhuinn teachd am fagus do Dhia leis gach uile urram naomh agus muinghin (1), mar chloinn chum an Athar (2), a ta comasach agus toileach air cuideachadh leinn (3), agus gur coir dhuinn urnuigh a dheanamh maille ri daoine eile, agus air an son (4).

(1) Ifa. lxiv. 9. Na biodh corruich ort, O Jehobhah, gus a' chuid is faide; agus na cuimhnich gu fìorruith aingeachd. Feuch, amhairc oirn, guidheamaid ort, is sinne uile do shluagh.

(2) Luc. xi. 13. Air an aobhar sin ma 's aithne dhuibhse a ta olc, tiodhlacan maithe a thoirt d'ar cloinn, nach mòr is mòr na sin a bheir bhuir n'.

Athair nèamhaidh an Spiorad naomh dhoibhsan a dh'iarraas e ?

(3) Rom. viii. 15. Oir cha d' fhuair sibh Spiorad na daorfa a rìs chum eagail ; ach fhuair sibh spiorad na h-uchd-mhacachd, tre 'n glaoth finn, Abba, Athair.

(4) Eph. vi. 18. A' deanamh ùrnuigh a ghnàth leis gach uile gnè ùrnuigh agus afluchaidh san Spiorad, agus a' deanamh faire maille ris gach uile bhuannachadh, agus guidheadh air son nan naomh uile.

101. C. *Ciod a tha finn a' guidheadh anns a' cheud iarrtus ?*

F. 'Sa cheud iarrtus (eadhon, "*Gu naomhaichear t'ainm,*") tha finn a' guidheadh gu ma toil le Dia sinne agus daoine eile a dheanamh comasach air e fein a ghlòrachadh anns gach aonni leis am bheil e 'ga fhoillseachadh fein (1); agus gu stiùradh e na h-uile nithe chum a ghlòire fein (2).

(1) Salm lxvii. 1. Gu deanamh Dia trècair oirnn, agus gu beannaicheadh e finn ! agus gu d' thugadh e air a ghnùis dealrachadh oirnn ! *rann 2.* Chum gu'n aithnìchear do shlighe air an talamh, do shlàinte am measg nan uile chinneach. *rann 3.* Moladh na slòigh thu, a Dhe ! moladh na slòigh uile thu !

(2) Rom. xi. 36. Oir is ann uaithe-san agus trid-san, agus air a shon-san a ta na h-uile nithe ; dhasan gu robh glòir gu fìorruidh. Amen.

102 C. *Ciod a tha sinn a' guidheadh anns an dara iarrtus ?*

F. 'San dara iarrtus (eadhon "*Gu tigeadh do rioghachd*") tha sinn a' guidheadh, gu biodh rioghachd Shatain air a sgrios (1), agus rioghachd nan gràs air a meudachadh, (2), gu bi sinn fein is daoine eile air ar toirt d' a h-ionnfuidh, agus air ar coimhead innte (3); agus gu biodh rioghachd na glòire air a luathachadh (4).

(1) Salm lxxviii. 1. Eireadh Dia ! biodh a naimbdean air an sgapadh ! agus teicheadh iad-san aig am bheil fuath dha, o ghnais !

(2) Salm li. 18. Dean maith, a' d' dheadh-ghèan, do Shion, tog suas ballacha Jerusaleim.

(3) 2 Tefal. iii. 1. Fa dheoidh, a bhràithre, deanaibh ùrnuigh air ar foinne, chum gu 'n ruith focal an Tighearna, agus gu 'm bi e air a ghlòrachadh mar ann bhur measgfa.

Rom. x. 1. A BHRÀITHRE, is e dùrachd mo chridhe, agus m' ùrnuigh re Dia air son Israeil, gu 'm biodh iad air an tearnadh.

(4) Taib. xxii. 20. A deir an ti a tha toirt fianuis air na nithibh fo, Gu deimhin atam a' teachd an aithghearr. Amen. Seadh, thig a Thighearn Iosa.

103 C. *Ciod a' tha sinn guidheadh anns an treas iarrtus ?*

F. 'San treas iarrtus (eadhon, "*Gu deanar do thoil air thalamh mar a nìhear*")

air nèamh”) tha sinn a guidheadh, Gu deanadh Dia sinn comasach agus deònach le ghràs, gu eòlas a ghabhail air a thoil (1), agus a bhi freagarach is ùnhal d’i anns gach aon ni (2), mar a ta na h-aingil air nèamh (3).

(1) Salm cxix. 34. Thoir tuigse dhomh, agus gleidhidh mi do lagh ; seadh, coimhididh mi e le m’ uile chridhe. *rann.* 35. Thoir orm triall an ceum t’aitheanta ; oir ann-san tha mo thlachd. *rann.* 36. Lùb mo chridhe gu d’ theisteachaibh.

(2) Gniomh xxi. 14. Agus an uair nach gabhadh e comhairle, sguir sinne, ag radh, Deanar toil an Tighearna.

(3) Salm ciii. 20. Beannuichibh an Tighearna, sibhse ’aingle, treun an neart, a’ deanamh ’iarrtus, ag èisdeachd ri fuaim fhocail. *rann.* 22. Beannuichibh an Tighearna, ’oibre uile, anns gach ait d’a thighearnas : beannuich an Tighearna, O m’anam !

104 C. *Ciod a tha sinn a’ guidheadh anns a’ cheathramh iarrtus ?*

F. ’Sa cheathramh iarrtus (eadhon, “ *Tabhair dhuinn an diugh ar n-aran lathail*”) tha sinn a’ guidheadh, Gu faigh-eamaid, do shaor thoirbheartas Dè, cuibh-rionn chuimseach do nithe maithe na beatha fo (1), is gu mealamaid a bhean-nachadh leo (2).

(1) Gnath-Fhocail xxx. 8. Diòmhannas agus breugan cuir fad uam; na toir dhomh bochdainn no beartas, beathuich mi le biadh a bhios iomchuidh air mo fhon.

(2) Salm xc. 17. Agus biodh maife an Tigharna ar Dè oirnn; agus daighnich thusa obair ar làmh dhuinn, feadh, daighnich obair ar làmh.

105 C. *Ciod a tha sinn a' guidheadh anns t-chùigeadh iarrtus?*

F. 'Sa chùigeadh iarrtus (eadhon, *'Agus maitb dhuinn ar fiacha, mar a mhaithreamaid d' ar luchd-fiacha'*) tha sinn a' guidheadh, Gu maitheadh Dia dhuinn gu faor ar n-uile pheacaidh, air fga Chrìofd (1); agus is mò ar misneach so iarraidh, gu bheil sinn air ar neartachadh, rid a ghràis, gu mhaithneas a thoirt o' r ridhe do dhaoineibh eile (2).

(1) Salm li. 1. Dean trocain orm, a Dhe, a èir do chaoimhneis gràidh, a rèir lionmhoireachd do chaomh thròcairean, dubh as m'eusaontas.

(2) Mat. vi. 14. Oir ma mhaithas sibh an ionta do dhaoineibh, maithibh blur n-Athair leamhaidh dhuibhse mar an ceudna.

106 C. *Ciod a tha sinn a' guidheadh anns t-feathadh iarrtus?*

F. 'San t-feathadh iarrtus (eadhon, *'Agus na leig sinn am buaireadh, ach saor inn o olc'*) tha sinn a' guidheadh, Dia gar gleidheadh o bhi air ar buaireadh

chum peacaidh (1), no ar cumail suas agus ar faoradh 'nuair a bhuairear sinn (2).

(1) Mata xxvi. 41. Deanaibh faire agus ùrnuigh, chum as nach tuit sibh am buaireadh.

Salm xix. 13. Mar an ceudna o *pheacaibh* dà-nadais cum air ais t'òglach, na biodh ard-cheannas aca orm.

(2) Salm li. 10. Cruthaich annam cridhe glan a Dhè ; agus ath-nuadhaich spiorad ceart an tabh a fthigh dhìom. *rann* 12. Aisig dhomh gairdeachas do fhlàinte, agus le d' Spiorad faor cum suas mi.

107 C. *Ciod a tha co'-dhùnadh urnuigh an Tighearna a' teagasg dhuinn ?*

F. Tha co'-dhùnadh urnuigh an Tighearna (eadhon, “ Oir is leatsa an rìoghachd, agus a chumbachd, agus a' ghlòir, gu sìorruidh, Amen.” a' teagasg dhuinn misneach ann an urnuigh a gabhail o Dhia a mhàin (1), agus ann ar n-urnuigh efan a mholadh, le rìoghachd, cumhachd, is glòir a thabhairt da (2). Agus mar dhearbha air ar miann, agus ar làn-earbsadh ri éisdeachd fhaghail, tha sinn ag ràdh, “ Amen.” (3).

(1) Dan. ix. 18. Cha'n 'eil sinn a' taisbeanadh ar n-achuingean a' d' lathair air son ar n-ionracais, ach airson do mhor-thròcair fèin. *rann*. 19. O Thighearna, èisd, O Thighearna, maith, O Thighearna, cluinn, agus dean, na dean maille, air do shon fein O mo Dhia.

(2). 1 Eachdraidh. xxix. 11. Is leatfa, O Thigh-
earn, a mhòrachd, agus an cumhachd, agus a'
ghlòir, agus a' bhuaidh, agus a' mhòralachd; oir
is leat na h-uile a ta air nèamh agus air talamh.
ann. 13. A nis uime fin, ar Dia-ne, tha sinn
' tòirt buidheachais duit, agus a' cliùthachadh
'-ainm urramaich.

(3) Taisbean. xxii. 20. Amen. Seadh, thig, a
Thighearn IOSA.

Air staid chaillte thaobh nàduir, tre bhri-
feadh cumhnanta nan gnìomh.

Hof. xiii. 9. O Israel, *do sgrios tu thu fein.*

I. **D**H' orduich an Dia fìorruidh agus uile-
chumhachdach, an t-Athair, a' Mac, agus
an Spiorad Naomh, trì Pearsa eidir-dhealuichte
ann san aon Diadhachd gu neo-scarthail; comh-
ionnan ann sgach uile fhoirfeachd neo-chrìoch-
nach gu ro ghlic chum a ghloire fein, roinn
chruthachadh an t-saoghail, gach nì thig chum
crìch; agus ta e ag cur uil' orduighe an gnìomh
gu ro-naomh agus neo-mhearachdach, as eagamhuis
bhi na fhear-compairt do pheacadh creutair sam-
bith.

II. Rinn an Dia so na h-uile nìthe do neo nì
an ùine fhè laeth agus iad uile ro mhaith ann nan
gnè: Gu sonraichte rinn se na h-àingil uile naomha
agus rian se air ceud fianfir *Adhamh* agus *Eubha*
freumh a chinneadh daonna, araon ionruic agus
comafach air an lagh a bha sgrìobht na'n crìdh-
eachaibh a choimhead. Bha iad a thaobh nàduir
ceangailte air umhlachd thoirt don lagh so fao-
pheanaidh bàis; ach nì'n raibh Dia ceangailte an-
duais thoirt da'n feirbhis, gus an deachaidh se ann
an cumhnant no ann an comh-cheangal riu, agus
ri'n fhìochd ionntasan, chum beatha fìorruidh
thabhairt dhoibh air chumhnant ùmhlachd ionn-

lan phearfonta ; agus le fo uile a' bagradh bàis orra nam b'e 's gu'm briseadh iad e. Se fo cumhnanta nan gnìomh.

III. Bha daoine agus aingle araon cacchlach o 'n faor-thoil fein, mar a dhearbh a chuis (air do Dhia a Bhuaidh neimh-phàirteach fo, bhi thaobh naduir neimh-chaochlach, a ghleidheadh ris fein) oir thuit moran do na h aingle o'n ceud staid le'n toil fein ann am peacadh, agus dh'fhàs iad na'n diabhlaibh.

Air bhith d' ar ceud fìnnis air a' mealladh leis an aidhbheirfeoir, aon do na diabhlaibh sin a' labhairt ann naithir nimhe, bhris iad cumhnant na'n gnìomh, le'n ithe do'n mheas-thoirmisgte ; leis an dh'fhàs iad fein, agus an fliochd, air bhith dhoibh na'n leasraibh mar gheugaibh ann san fhreumh, agus mar sin, ceangailt ann sa' chumhnant cheudna maille riu, ni h e amhain an luidhe re bas niorruidh, ach mar an ceudna chaill iad gach uile chomas air Dia thoileachadh ; feadh, dh'fhàs iad thaobh naduir, na naimhde do Dhia, agus do na h uile mhaith spioradail, agus ag aomadh amhain chum uile an conhnuidh. Se fo am peacadh gin, an fhreumh shearbh o bheil gach uile pheacadh gnìomh an sinuainte am briathar agus an gnìomh ag teachd.

II.

Am fuasgladh, a ta air a sholar do na daoine taghta ann an Iosa Crìosd le cumhnant nan gras.

Hof. xiii. 9. O Israel, *do srias tu thu fein, ach ion-
namfa ta do chabhair.*

I. **G**E do thug an duine e fein chum na staid chaillte so, agus ge nach 'eil e comasach air e fein a chongnamh, na toileach gu 'n deanadh Dia comhnadh ris as an staid so, ach gu 'm b'fhear leis fuireach innte gun mhothuchadh uirre gus am biodh e caillte; gidheadh dh' fhoillfich Dia 'na fhocal, chum gloir a ghrafa faidhbhir, flighe chum peacaich a shabhala, eadhon le creideamh ann an Iosa Criòsd, Mac sìorruidh Dhe, a rèir cumhnant na saorse, air a dheanamh agus air a reiteachadh, eidear Dia an t Athair, agus Dia a' Mac, an comhairle na Trìonaid, roimh thoiseach an t saoghail.

II. 'Se so fuim cumhnant na saorse; Air tagha do Dhia gu saor chum beatha, aireamh àraidh do'n chinneadh daonna chaillte, chum gloir a ghrafa faidhbhir, thug se iad roimh thoiseach an t saoghail, do Dhia am Mac, bha air orduchadh 'na fhear-faoruidh, air chumhnant 's gu'n irisloachdeadh se e fein co-mhor, as gu'n gabhadh se chuige fein an nàduir daonna, corp agus anam ann an aonachd phearsonta re a Nadur Diadhuigh, agus gu'n ùmhluicheadh se e fein don lagh mar urras air an son, agus gu'n dìoladh e ceartas an leith, le ùmhlachd thoirt seachad na'n ainm, eadhon chum fulang bas malluichte na croiche gu'n saoradh agus gu'm fuasgladh se iad o gach uile pheacadh agus bas, agus gu'n coisneadh e dhoibh fireantachd agus beatha mhairthea-

nach, maille ris gach uile ghras slainteil a ta treoruchadh chuige sin, chum le meadhonaibh da orduchadh fein, bhi gu h eifeachdach air an cur ris gach aon diubh ann an am iomchuidh. An cumhnant so ghabh Mac Dhe (neach is e Iosa Crìosd ar Tighearna) os laimh roimh thoiseach an t saoghail, agus ann an iomallaineachd na h aimsir, thainic e chum an t saoghail, agus bha fe air a bhreith leis an òighe *Muire*, dh' ùmhlaich fe e fein don lagh, agus dh' òc fe an eiric gu h iomlan air a chrann cheusaidh : Ach do bhrì a chumhnant so bha air a dheanamh roimh thoiseach an t saoghail, ta Crìosd ann fha h uile linn o thuitim *Adhamb*, ag cur nan fo-chaire chosnadh leis, gu h eifeachdach ris na daoine taght, agus a ta e deanamh so ann an gabhail riu air cumhnant do shaor ghras agus reiteachadh maille riu, tre chreideimh ann fein ; agus leis a chumhnant so, 'ta fe deanamh thairis do gach creidmheach, còir air fein agus air uile fho-chairihh.

III. Chum cumhnant na saoirse so a choimhlionadh, agus chum na daoine taght a dheanamh nan luchd comhpairt do chumhnant nan gras, bha Iosa Crìosd air a sgeudachadh leis na trì dreuchda so, *Faidhe*, *Sagairt* agus *Rìogh*. Air a dheanamh na *Fhaidhe* chum gach eolas slainteil fhoillseachadh d'a phobull, agus chum impidh chur orra creidsin agus umhlachadh don eolas so ; air a dheanamh na *Shagart*, chum e fein a thoirt suas na iobairt aon uair air an son uile, agus chum gnath eidear-ghuidhe dheanamh ris an Athair, chum 's gu 'm biodh am pearsa agus an feirbhis air an

deanamh taitneach dha : agus air a dheanamh na *Riogh* chum an ceannfachadh dha fein, chum am beathachadh agus an riaghladh le orduighean fein, agus chum an dion o'n uile naimhde.

III.

Na meadhona o'n leith amuigh chum na daoine taght adheanamh; 'nan luchd comh-pairt don chumhnant so, agus a chuid eile 'ta air an gairm bhi gun leifgeul.

Matth. xxii. 14. *Ta moran air an gairm.*

I. **N**A meadhona on leth a muigh chum daoine dheanamh 'nan luchd comh-pairt do chumhnanta nan gràs, ata iad co ghlic air am friothaladh, as gu'm bi na daoine taght gu cinn-teach air an iompuchadh, agus air an sabhaladh leo ; agus sin air chor 's nach fuigh na daoine eidearbhta ann measg a bheil iad fìor-àobhar tuisidh. Is iad na meadhona gu sonnraicht a cheithir fo; 1. Focal De. 2. Na sacramainte. 3. Riaghailt-eaglais. 4. Urnuigh. Ann am *Focal De* air a shearmonuchadh le teachdairibh tha air an orduchadh chuige sin, ta an Tighearna tabhairt tairgse gràis do na h-uile pheacaich, air chumhnant gun creid iad ann Iosa-Criosd ; agus ge be dh'aidicheas am peacadh, 's a ghabhas re Criosd air a thairgse, agus dh' ùmhluicheas iad fein da orduighanfa, 's aill leis gu 'm biia d fein agus an clann air an gabhail a fteach, chum onoir agus so-chaire cumhnant nan gràs. Leis na sacramainte

's àill le Dia gu 'm bi an cumhnant air a shéulachadh agus air a dhaingneachadh dhoibh air na teirme roimh-ràite. Le *Riaghlaidh eaglais* is àill leis gu'm bi iad air an iadhadh asteach, agus air an cuideachadh a chum an cumhnant a choimhead. Agus le h *Urnuigh* 'f àill leis gu'm bi a ghrèsa glormhor fein ta air an gealltuinn ann san chumhnant air an tarruing amach gu latha'l, air an aideachadh, agus air an cur an gnìomh. Ataid na meadhona fò uile air an gnathuchadh gu treimh-dhireach, no air sgàth sgèimh amhàin, do reir gne an luchd-cumhnantaidh mar is creidmhidh da rìreadh iad, na thaobh co-lais amhain.

II. Cumhnant nan gràs, 'ta air a chur fios ann san t'fean-tiomnadh, roimh theachd Chrìosd agus ann san tiomnadh-nuadh o thainic e, is ionnan dà ann am briogh, ge do tha atharach frithealaidh air on leith a muigh : Oir bha an cumhnant fùt an t'fean-tiomnadh air a shéulachadh le sacramainte an timchioll-ghearraidh agus an Uain-chaisg, ag comharrachadh a mach bais Chrìosd chum teachd, agus na fo-chaire bha air an cosnadh leis, fùt sgaile iobairte fola, agus ionia deasghnathach eile ; ach o thainig Chrìosd 'ta an cumhnant air a shèulachadh le sacramainte a' b'aisdeadh agus fuiper an Tighearna, a ta comharrachadh amach gu foilleir, Chrìosd air a chèusadh am fianuis an fùl, air toirt buaidh air a bhas agus air an uaigh, agus a riaghladh gu glòrmhor gach ni air neamh agus talamh, chum maith a phobuill.

IV.

Na beannachdaibh 'ta air an comh-pairteach gu h-eifeachdach leis na meadhona fin re muinntir thaghta an Tighearna.

Matth. xxii. 14. *Ta moran air an gairm, ach beag air an tagha.*

MAR ata ar Tighearna leis na meadhonaibh fo o'n leith amuigh, a' fagail nan daoine ei-dearbhta' gun leithsgeul, mar fin tha se ann an chumhachd a Spioraid a cur ris na daoine taght gu h-eifeachdach gach uile ghrafa slainteil a chois-nadh dhoibh ann an cumhnant no saorse agus a' deanamh caochladh air am pearsa. Gu sonraichte; 1. Ta se ga'n *iompachadh* no ga'n *ath-ghineamhuinn*, le beatha spioradail thabhairt doibh, a' fosgladh an tuigse, ag ath-nuadhacha an toile, an aigneadh, agus uile chumhachdaibh an anama chum umhlachd spioradail thoirt da aitheanta. 2. Ta se tabhairt doibh *creidimh slainteil*, leis am bheil iad fuidh mhothuchadh an damnadh a thoill iad, ag aontuchadh o'n cridhe le cumhnant nan gras, agus a' gabhail re h Iosa Crìosd gu treimhdhireach. 3. Tha se tabhairt dhoibh *aithbréachas*, ionnas gu bheil iad o dhoilghios diadhuigh, le fuath peacaidh, agus gradh do shireuntachd, ag iompachadh o gach uile aingidheachd chum feirbhis De. Agus, 4. Tha se ga'n naomhachadh, le toirt orra dol air an adhart agus buanachadh ann an creidimh, agus ann an umhlachd spioradail do

lagh Dhe, ga fhoillseachadh le'n torradh ann sna h uile dhleasdanas, agus deadh-oibridh a reir mar chuireas Dia cionfàth 'n an laimh.

II. Maille ris a chaochladh fo o'n leth a stigh air am pearsa, 'ta Dia mar an ceudna a' deanamh caochladh air an staid : oir co-luath 's ata iad air antabhairt le creidimh fuidh chumhnant na'n gras.

1. Tha se ga'm *fireunachadh*, leis an umhlachd iomlan sin thug Criosd do'n lagh, agus mar an ceudna an dioladh thug se do cheartas air a chrann-cheusaidh 'n an ainm, a mheas doibh mar fhir-euntachd, 2. Tha e ga'n deanamh *reidh* ris, agus nan cairde do Dhia bha roimhe fo na naimhde dha. 3. Tha e ga'n *uchdmhachdach*, chum 'i nach bi fiad tuille na'n cloinn aig an Aidhbheirfeoir, ach na'n cloinn aig Dia, air an deanamh faibhir le uile shochairibh spioradail a chloinne. Agus fàidheòidh, tairèis da'n cogadh ann san bheatha fo bhi air a chrìochnachadh, 'ta se ga'n deanamh foirfe ann an naomhthachd agus am beannuchadh air tus 'nan anamaibh aig àm bàs, agus aris 'nan anamaibh agus 'nan cuirp faraon, 'nuair dhluthaicheas e r'a chèile iad le h aoibhneas ann san eiseiridh ann san la san d'chig se gu glormhar chum breitheannuis, n'uir bhitheas na h-aingidh gu leir air an cur air falbh chum ifrinn, maille ris an Diabhal da'n d'thug iad seirbhis : Ach a mhuinntir sin a thagh Criosd, an dream a shaor e, na fìorchreidmich, luchd leanmhuinn na naomhthachd, bithidh fiad maille ris fein ann an staid na *glairè*.

